

Primăria Orașului Fălești

Programul Local de Eficiență Energetică pentru consumatorii primăriei Fălești

CHIȘINĂU, 2014

Acest document a fost elaborat cu suportul proiectului USAID de Susținere a Autorităților Locale din Moldova (LGSP) în parteneriat cu Encon Services International LLC. Viziunile exprimate nu corespund în mod obligatoriu celor ale Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) ori Guvernului SUA.

Cuprins

	Pag.
Listă abrevieri și unități de măsură	3
GENERALITĂȚI	
1. Introducere	4
1.1 Metodologie pentru elaborarea PLEE si PLAEE	4
1.2 Scopul Programului Local de Eficiență Energetică	5
1.3 De ce este necesar un Program Local de Eficienta Energetică?	6
1.4 Caracterul documentului	7
1.5 Grupurile țintă cărora li se adresează PLEE	7
1.6 Egalitatea de gen	7
1.7 Asigurarea transparenței	8
2. Cadru legislativ în domeniul eficienței energetice și surselor de energie regenerabilă	9
3. Surse posibile de finanțare a proiectelor de EE și SRE	11
SITUAȚIA ENERGETICĂ A ORAȘULUI FĂLEȘTI ÎN PREZENT	
4. Descrierea orașului Fălești	13
4.1 Asigurarea cu utilități a orașului Fălești	14
4.2 Consumatorii de energie	15
5. Eficiența energetică – situație actuală și de perspectivă .	27
PROGRAM LOCAL DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ PENTRU ORAȘUL Fălești	
6. Stabilirea situației de referință și a obiectivelor pentru PLEE pentru orașul Fălești	29
7. Stabilirea obiectivelor privind economiile de energie aferente fiecărui sector de activitate pentru o perioadă de 3 ani	32
8. Acțiuni de EE cu estimarea economiilor anuale de energie, a bugetului (investiții necesare), defalcate pe sectoare/activități cu perioadele simple de recuperare a investițiilor și identificarea resurselor financiare (instrumente principale financiare)	34
9. Constituirea unei structuri organizatorice pentru realizarea și implementarea Programului Local de Eficienta Energetica și a Planului Local de Actiune în domeniul Eficientei Energetice	57
10. Acțiuni de Monitorizare și Evaluare	58
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	61
BIBLIOGRAFIE	65
PLAN LOCAL DE ACȚIUNE ÎN DOMENIUL EE	66/86

Listă abrevieri și unități de măsură4

Abrevieri

ACM	Apă caldă menajeră
AEE	Agenția pentru Eficiență Energetică
APL	Administrația Publică Locală
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
CE	Comisia Europeană
CET	Centrală Electrică cu Termoficare
CoM	Convenția Primarilor (Covenant of Mayors)
CO₂	Bioxid de carbon
EE	Eficiență energetică
ESCO	Companie de Servicii Energetice
FEE	Fondul pentru Eficiență Energetică
GEF	Gaze cu efect de seră
LED	diode luminescente
PAED	Plan de Acțiune pentru Energie Durabilă
PLAEE	Plan Local de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice
PLEE	Program Local de Eficiență Energetică
PPP	Parteneriat Public Privat
S	Subsol
SEN	Sistemul Energetic Național
SME	Sistem Management Energetic
SRE	Surse Regenerabile de Energie

Unități de măsură

MDL	Leu Moldovenesc
MWh	Megawatt-ore
MWh_e	Megawatt-ore electric
MWh_t	Megawatt-ore termic
t_{CO2}	tone bioxid de carbon

GENERALITĂȚI

1. INTRODUCERE

1.1 Metodologie pentru elaborarea PLEE si PLAEE

În prezenta lucrare sunt descrise etapele parcurse pentru elaborarea și implementarea Programului Local de Eficiență Energetică (PLEE) și a Planului Local de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice (PLAEE). Aceste documente sunt destinate Administrației Publice Locale Fălești. **PLEE și PLAEE elaborate pentru orașul Fălești vizează creșterea eficienței energetice numai la consumatorii municipali gospodăriți de APL, respectiv clădirile publice și iluminatul public.**

Principalele activități desfășurate au fost următoarele:

- Au fost elaborate documentele de anchetă pentru elaborarea PLEE si PLAEE (chestionare pentru culegerea datelor generale și energetice necesare elaborării PLEE si PLAEE, metodologia, conținutul Programului Local de Eficiență Energetică (PLEE) și Planului Local de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice (PLAEE));
- Au fost prezentate reprezentanților APL Structura, obiectivele și modul de organizare al PLEE și PLAEE;
- Au fost efectuate vizite la consumatorii care sunt în responsabilitatea Primăriei Fălești și s-au purtat discuții cu persoanele de contact desemnate de Administrația Locală în vederea acordării de sprijin pentru colectarea și evaluarea informațiilor, precum și pentru clarificarea anumitor aspecte tehnice. Persoanele de contact sunt prezentate în tabelul următor.

Nr. Crt.	Nume	Funcție
1	Veaceslav DURNEA	Viceprimar
2	Margareta GRECU	Contabil Șef
3	Vasile CULPECHIN	Specialist constructii

- Au fost prezentate scopul și avantajele elaborării unei strategii energetice la nivel local și s-au discutat problemele energetice cu care se confruntă Primăria Fălești, ca și obiectivele APL Fălești.
- Au fost identificate și analizate sursele de informare, documente tehnice și economice, studii elaborate;
- Au fost prezentate și clarificate chestionarele de date, modul de colectare a datelor;

- A fost evaluată situația actuală (aspecte economice, administrative, energetice) pentru a stabili informațiile tehnice de baza necesare și nivelul de referință (în vederea evaluării economiilor viitoare de energie). Din datele colectate au rezultat informații privind consumurile de energie și carburanți la consumatorii finali, SRE disponibile, starea tehnică a instalațiilor și echipamentelor la nivelul consumatorilor, precum și date privind monitorizarea și evaluarea consumurilor energetice;
- Datele culese (atât din înscrisurile instituțiilor analizate cât și pe baza discuțiilor cu persoanele responsabile la nivel local pentru fiecare domeniu de consum) au fost analizate și prelucrate pentru fiecare sector de activitate;
- Au fost identificate datele lipsă și au fost stabilite modalități de generare indirectă a acestor informații;
- Suplimentar au fost solicitate și alte informații sau explicații cu stabilirea termenelor pentru răspuns;
- Pentru elaborarea celor 2 documente strategice au fost necesare:
  - Stabilirea potențialului de economisire a energiei cu defalcarea acțiunilor de eficiență energetică pe sectoare de activități și estimarea efectelor energetice și financiare pentru realizarea acestor acțiuni;
  - Evaluarea efortului investițional pentru fiecare măsură și a perioadei de implementare;
  - Identificarea surselor posibile de finanțare;
  - Elaborarea Programului Local de Eficiență Energetică.

Acțiuni viitoare:

- Echipa de experți va prezenta cele două documente către APL Fălești;
- Formularea comentariilor/punctului de vedere din partea APL;
- Ierarhizarea, pe baza propunerilor experților, împreună cu factorii locali de decizie, a modului de implementare a proiectelor din Programul Local de Eficiență Energetică;
- Elaborarea finală a Planului Local de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice.

1.2 Scopul Programului Local de Eficiență Energetică

Programul Local de Eficiență Energetică pentru orașul Fălești își propune să ofere o documentație pertinentă privind posibilitățile de obținere a unor efecte favorabile sinergice prin implementarea unor soluții de creștere a eficienței energetice în sistemele consumatoare de energie care sunt în administrarea financiară a APL.

Obiectivele generale ale programului sunt:

- Reducerea ponderii costurilor cu energia în costurile totale ale Primăriei;

- Îmbunătățirea condițiilor ambientale în special în spațiile care trebuie să respecte unii parametri speciali (temperaturi interioare în conformitate cu destinația încăperilor, iluminatul corespunzător al spațiilor de lucru și stradal pentru siguranța traficului și a populației etc.);
- Protecția mediului prin reducerea necesarului de energie ca urmare a implementării unor acțiuni de îmbunătățire a eficienței energetice cu impact pozitiv asupra reducerii nivelului emisiilor de gaze cu efect de seră;
- Identificarea unor posibile surse de finanțare pentru introducerea măsurilor de eficiență energetică propuse.

Programul de Eficienta Energetica al orasului Fălești ar putea fi folosit de managerul energetic al raionului Fălești la elaborarea Programului raional de Eficiență Energetică.

1.3 De ce este necesar un Program Local de Eficienta Energetică?

Ponderea costurilor pentru energie grevează major bugetele locale conducând la presiuni din ce în ce mai mari asupra acestora. Introducerea managementul energetic la nivel orășenesc se impune cu atât mai mult cu cât la acest nivel sunt concentrate majoritatea proceselor de utilizare a energiei.

Managementul energetic municipal are în vedere creșterea eficienței energetice pe întreg lanțul, de la producere la consumul final de energie.

Măsurile de creștere a eficienței energetice cu efecte substanțiale sunt în primul rând cele din domeniul tehnologiilor de consum.

Autoritățile locale trebuie să se concentreze asupra introducerii măsurilor de reducere a consumului de energie finală și implicit a reducerii emisiilor de CO₂.

În domeniul producerii energiei, autoritățile locale trebuie să promoveze utilizarea echipamentelor cu eficiență ridicată (cazane de înaltă eficiență, instalații de cogenerare a energiei electrice și termice), valorificarea surselor regenerabile de energie locale (biomasă, energie solară, biogaz, pompe de căldură, etc.), să examineze oportunitățile de producere a energiei/biogazului în procesul gestionării deșeurilor și a celor de utilizare a resurselor energetice re folosibile provenite din anumite procese industriale. Toate acestea vor contribui la reducerea consumului de combustibili fosili și la reducerea emisiilor de CO₂ și a altor gaze cu efect de seră. De asemenea, poate fi necesară dezvoltarea sistemelor de furnizare/distribuție a energiei din sursele menționate spre consumatori.

Astfel, **Programul Local de Eficientă Energetică nu reprezintă doar un ghid, ci și un instrument de dezvoltare durabilă.** Programul trebuie să aibă în vedere domenii în care autoritatea locală are puterea de a influența consumurile pe termen lung (planificare urbană strategică), să încurajeze piața de produse de înaltă eficiență energetică, precum și schimbarea mentalităților și a comportamentului în domeniul consumului.

1.4 Caracterul documentului

PLEE este prezentat ca parte integrantă a setului de documente politice strategice pentru dezvoltarea durabilă a orașului și vizează o perioadă de 3 ani.

Prezentul studiu cuprinde numai domeniile / obiectele (clădirile, sistemele, etc.) care au impact direct asupra bugetului municipal, respectiv instituțiile finanțate din bugetul municipal, pentru creșterea eficienței energetice în clădiri, iluminat public, gospodărite de APL la nivel municipal. **Alte domenii relevante pentru un PLEE ar putea face obiectul unor studii suplimentare.**

1.5 Grupurile țintă cărora li se adresează PLEE

Acest program se adresează în primul rând reprezentanților din Primărie implicați în administrarea consumatorilor de energie finanțați din bugetul local:

- Primar
- Viceprimar
- Responsabil probleme comunale (energetice)
- Contabil Șef
- Responsabil construcții, Arhitect
- Responsabil Comunicare.

De asemenea, **programul trebuie promovat la nivel raional** mai ales pentru acțiuni replicabile cât și pentru stabilirea unui potențial total de economii la nivelul întregului raion.

Consumatorii finali (responsabilii și ocupanții de clădiri municipale) formează un alt grup țintă. Prin educarea și informarea celor din învățământ (mai ales că reprezintă o generație în formare) se pot obține **cele mai importante economii de energie, care sunt cele datorate comportamentului favorabil utilizării eficiente a energiei.**

1.6 Egalitatea de gen

Investițiile pentru îmbunătățirea eficienței energetice din sectorul public care sunt menționate în acest PLEE/PLAEE vizează egalitatea de gen din trei perspective:

- Prin reducerea costurilor de furnizare a serviciilor publice (ca urmare a unor costuri de energie reduse), se micșorează disparitățile de gen în ceea ce privește accesul la oportunități și servicii.

- Prin furnizarea de servicii publice extinse și îmbunătățite, cum ar fi iluminatul stradal mai bun, violența în funcție de gen va fi diminuată semnificativ.

- Prin furnizarea de servicii publice extinse și îmbunătățite, cum ar fi săli de clasă mai calde, grădinițe care funcționează mai multe ore zilnic, crește capacitatea femeilor și fetelor de a-și hotărî mai bine propria viață, ceea ce duce negreșit la îmbunătățirea capacităților acestora.

Accesul la energie asigură beneficii atât pentru femei și bărbați, cât și pentru fete și băieți în ceea ce privește reducerea efortului fizic și a timpului necesar pentru îndeplinirea sarcinilor lor practice și de producție.

Din perspectiva factorului de gen, în general, tehnologiile energetice moderne par să permită îndeplinirea de către femei a rolurilor lor tradiționale, concomitent cu creșterea propriei lor satisfacții și eficiențe. Este importantă informarea tuturor celor implicați pentru ca toți partenerii să fie conștienți de implicațiile și oportunitățile de gen asociate. Acest lucru va facilita integrarea dimensiunii de gen în cadrul unui proiect / inițiativă / deciziilor la nivel local, la toate nivelurile.

Factorul de gen în sectorul eficienței energetice se referă, de asemenea, la asigurarea unei reprezentări egale în procesul de luare a deciziilor în ceea ce privește tehnologiile energetice prin promovarea: educării și formării profesionale a femeilor cu privire la tehnologiile energetice durabile și gestionarea acestora; și relațiilor bazate pe egalitate în gospodării și comunități, printre altele. Este important ca rolul femeii în sectorul energetic să fie sprijinit prin: prezentarea de oportunități de locuri de muncă tehnice accesibile acestora; încurajarea lor să patrundă în domeniul energetic; consolidarea capacității lor de management, instalare, operare și întreținere a tehnologiilor energetice durabile; și încurajarea lor să devină întreprinzători în domeniul energetic.

1.7 Asigurarea transparenței

Pentru asigurarea transparenței și sustenabilității procesului de implementare a Programului Local de Eficiență Energetică și a Planului Local de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice, primăria orașului va publica toate informațiile relevante activităților prevăzute în documentele menționate și va asigura din timp consultarea cetățenilor privind activitățile care au impact asupra comunității sau asupra unor grupuri ale acesteia.

Primăria va face publice atât Programul Local de Eficiență Energetică cât și Planul Local de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice, prin postarea acestor documente pe pagina web oficială și folosirea rețelelor de socializare ale primăriei. În conformitate cu prevederile legale, primăria va asigura publicarea tuturor anunțurilor de achiziții publice de echipamente, materiale, servicii, etc. De asemenea, primăria va face publice rapoartele privind cheltuielile cu implementarea măsurilor de eficiență energetică din planul de acțiune în domeniul eficienței energetice. Consultarea cetățenilor privind activitățile ce urmează să fie efectuate se va face în conformitate cu legea și prin asigurarea participării tuturor grupurilor sociale interesate. Pentru a asigura ca populația să beneficieze de o înțelegere mai bună a activităților implementate de către primărie, aceasta va realiza campanii de informare și sensibilizare a cetățenilor.

2 CADRUL LEGISLATIV ÎN DOMENIUL EFICIENȚEI ENERGETICE ȘI SURSELOR REGENERABILE DE ENERGIE

În Republica Moldova sectorul de eficiență energetică a început să se dezvolte relativ recent. Pentru a îmbunătăți situația privind EE în Moldova, au fost depuse eforturi în direcția îmbunătățirii cadrului legislativ, instituțional și de reglementare.

În 2010 a fost aprobată Legea privind EE și a fost creată Agenția pentru EE ca instituție separată, subordonată Ministerului Economiei.

De asemenea, în 2010 a fost creat Fondul pentru EE care are rolul de a sprijini eforturile administrațiilor publice locale și ale companiilor private în ceea ce privește implementarea proiectelor de EE prin folosirea instrumentelor financiare, împrumuturile nerambusabile (granturile), creditele și garantarea împrumuturilor.

- Rolul, obligațiile și responsabilitățile APL cu privire la dezvoltarea acțiunilor de eficiență energetică și utilizării SRE sunt stabilite în următoarele acte legislative și documente strategice:
- Legea privind Resursele Regenerabile (nr. 160 din 12.07.2007),
- Legea cu privire la Eficiența Energetică (nr.142 din 2.07.2010),
- Programul Național de Eficiență Energetică 2011÷2020 (HG nr 833/ din 10.11.2011)
- Strategia Energetică până în 2030.

Conform documentelor sus-menționate, eficiența energetică și utilizarea surselor regenerabile de energie reprezintă un potențial ce poate fi folosit de către consumatorii din Republica Moldova indiferent de forma de organizare sau de proprietate.

Pentru asigurarea dezvoltării durabile a sectorului termoenergetic, Parlamentul Republicii Moldova a aprobat Legea nr. 92 din 29.05.2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării care transpune parțial prevederile Directivei 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului European privind eficiența energetică.

Legea creează cadrul necesar pentru reglementarea activității sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică, menite să îmbunătățească eficiența energetică la nivelul întregii economii și să diminueze impactul negativ al sectorului termoenergetic asupra mediului, inclusiv prin utilizarea tehnologiilor de cogenerare.

Conform acestei legi, administrația publică locală contribuie la asigurarea furnizării fiabile și eficiente a energiei termice către consumatorii din unitatea administrativ-teritorială respectivă. De asemenea, APL *elaborează, aprobă și promovează politici de dezvoltare, programe de reabilitare, extindere și modernizare* a sectorului termoenergetic din unitatea administrativ-teritorială respectivă.

Republica Moldova a devenit membru al Comunității Energetice tot în 2010. Comunitatea Energetică este o organizație europeană, care sprijină țările în proces de aderare la UE să își dezvolte sectoarele lor energetice (de exemplu, transpunerea Directivelor europene în legislația țărilor respective).

- Legea cu privire la EE transpune cea mai mare parte a prevederilor Directivelor europene, care printre altele, se referă la Elaborarea Programelor locale pentru EE și a Planurilor pentru EE. Potrivit Legii, fiecare raion și consiliu municipal trebuie să elaboreze Programe de EE pentru o perioadă de trei ani. Planul de acțiune privind EE este elaborat pentru o perioadă de un an pe baza Programului local privind EE care a fost aprobat. Ambele documente urmează să fie aprobate de către consiliile raionale și municipale, doar după aprobarea lor de către AEE.
- Instrumentele și schemele de finanțare prevăzute în actualul Program Național pentru EE includ dezvoltarea serviciilor energetice (Companiile de Servicii Energetice - ESCO) și a Parteneriatului Public Privat, în care sectorul privat are un rol cheie în dezvoltarea EE și utilizarea SRE.

Ținând cont de faptul că Administrația locală de nivelul I este responsabilă de gestionarea obiectelor aflate în proprietate cât și de întocmirea și aprobarea bugetelor locale, elaborarea Programului Local de Eficiență Energetică va permite Primăriei Fălești să răspundă la unele din întrebările referitoare la dezvoltarea strategică a sectorului energetic din localitate.

3. SURSE POSIBILE DE FINANȚARE A PROIECTELOR DE EE ȘI SRE

Există mai multe Fonduri la care APL-ul poate apela pentru sprijin financiar:

- Fondul de Investiții Sociale din Moldova (FISM)
- Fondul pentru EE (FEE)
- Fondul Național Ecologic (FNE), în unele cazuri
- Proiecte susținute de investitori sau IFI (spre exemplu Proiectul UE/PNUD pentru Biomasă).
- Buget Raional.

Pentru mai multe informații privind cadrul legislativ din domeniul EE cât și sursele posibile de finanțare a acțiunilor de EE, poate fi consultat "Ghid de Eficiență Energetică și Resurse Regenerabile" – Proiectul de susținere a Autorităților Locale din Moldova, Iulie 2013 [1].

SITUAȚIA ENERGETICĂ A ORAȘULUI FĂLEȘTI ÎN PREZENT

În cadrul Programului de Susținere a Autorităților Locale, în anul 2014, localitatea Fălești a început elaborarea planului strategic de dezvoltare durabilă integrată a orașului. Planul va include și un capitol referitor la situația energetică și îmbunătățirea eficienței energetice la nivel local.

Pe parcursul ultimilor ani, primăria Fălești a întreprins mai multe măsuri pentru creșterea eficienței energetice la obiectivele aflate în gestiunea primăriei. Acestea au vizat în primul rând măsuri de izolare termică a anvelopei clădirilor, instalarea de ferestre și uși exterioare noi cu rame din PVC și modernizarea iluminatului stradal prin utilizarea tehnologiilor noi eficiente de iluminare.

Cu ajutor financiar din partea FISM, în perioada 2008÷2014 a fost reabilitată anvelopa și a fost schimbată în totalitate tâmplăria exterioară cu rame din lemn cu tâmplărie cu rame din PVC tip Termopan la grădinițele nr. 4, 5, 6 și 8. De asemenea, cu sprijin financiar din partea Guvernului României, Primăria Fălești a realizat reparația capitală a acoperișului și a schimbat tâmplăria exterioară la Grădinița nr. 12 „Andrieș”.

De asemenea, în cadrul proiectului Băncii Mondiale, Energetic II, Primăria Fălești a contractat în anul 2008 un credit pentru modernizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică prin instalarea de PTI și contoare de căldură la obiectivele conectate.

Primăria Fălești a acordat o atenție specială măsurilor de reabilitare și creștere a calității și eficienței energetice a iluminatului stradal, pentru care pe parcursul anilor 2013 și 2014 au fost alocate fonduri din bugetul local pentru instalarea a 420 de lămpi fluorescente compacte cu puterea unitară de 65 W.

În afară de domeniile ce țin de consumul de energie, Primăria acordă o mare importanță aspectelor ce țin de producerea energiei în viitor, precum și aspectelor de mediu.

Pentru realizarea dezideratelor ce țin de eficientizarea producerii și consumului de energie, APL Fălești și-a stabilit ca obiectiv strategic să acceseze într-o măsură cât mai mare fondurile de sprijin pentru dezvoltarea proiectelor energetice.

În prezent, APL Fălești are preocupări în domeniul energiei, fiind interesată în special de introducerea măsurilor de creștere a EE.

În ceea ce privește situația energetică existentă, trebuie menționat că în sezonul de încălzire la majoritatea consumatorilor care aparțin Primăriei nu se atinge nivelul necesar de confort termic.

Din punct de vedere financiar, ponderea cheltuielilor energetice, pe parcursul perioadei 2011÷2013, variază între 8,4 % și 10,3 % (vezi tabelul de mai jos).

Denumire indice		2011	2012	2013
Volumul cheltuielilor energetice	mii MDL	1328,5	1398,8	1510,7
Energie electrică	mii MDL	352,4	408,9	475,4
Gaze naturale/ Energie termică	mii MDL	666,5	661,1	694,6
Combustibil (benzină)	mii MDL	30,1	30,6	28,7
Cărbune / Lemn	mii MDL	134,1	147,8	132,5
Gaze lichefiate	mii MDL	35,4	38,7	45,9
Apă/canal	mii MDL	110,0	111,6	133,6
Ponderea în bugetul anual al oraşului	%	10,3	8,4	9,2
Total cheltuieli	mii MDL	12956,2	16698,4	16493,6

Având în vedere cele prezentate mai sus precum și alte argumente, se impune introducerea planificării strategice a oraşului, care să aibă în vedere inclusiv problemele energetice cu care se confruntă în prezent Primăria Făleşti, cum ar fi consumul inefficient de energie, nivelul de confort termic care nu corespunde normelor în vigoare, iluminat stradal insuficient și inefficient, etc.

4. Descrierea oraşului Făleşti

Oraşul Făleşti se afla situat în partea centrală a Republicii Moldova lângă granița cu România și la 127 km de Chişinău, capitala Republicii Moldova.

Oraşul Făleşti are o populație de 16500 locuitori. Suprafața totală a oraşului este de 2642 ha, din care 516 ha intravilan și 1189 ha terenuri cu destinație agricolă. Pe teritoriul oraşului sunt două iazuri cu o suprafață totală de 48 ha. Fondul locativ al oraşului are 3115 case individuale și 6433 apartamente în locuințe colective.

Oraşul Făleşti se învecinează cu satele Pînzăreni, Egorovca, Doltu, Sarata Veche și Musteața.

Clima în oraşul Făleşti este temperat-continentală, cu ierni scurte și blânde și veri lungi și calde. Temperatura medie anuală este de +8÷+9 °C. Temperatura medie a lunii iulie (cea mai caldă) este de +21÷+22 °C iar temperatura cea mai scăzută a celei mai reci luni (ianuarie) este de - 30 °C. Temperatura medie în timpul de iernii este de - 4 °C.

În orașul Fălești sunt înregistrați 3246 de agenți economici.

Sectorul economic este reprezentat de întreprinderi din diverse ramuri ale economiei (industria ușoară, industria producătoare de mașini și întreprinderi agro-alimentare). Întreprinderile cele mai importante din oraș sunt Avicola-Nord SA, Uzina de Țevi din Moldova „Protos” SA, Sudzucher-Moldova SA, Fabrica de vin „Mold-Nord” SA, Prut-80 SA, Atrant SRL, Adirem-Com SRL, Întreprinderea mixtă „Marthatex”, Itex-Group SRL ș.a.

Prelucrarea terenurilor agricole este realizată de 2 gospodării agricole.

În orașul Fălești activează cinci filiale de bănci comerciale și 3 sucursale de companii de asigurare.

În orașul Fălești funcționează trei licee, 1 școală medie, 1 gimnaziu, 1 gimnaziu internat, 1 școală de meserii și 6 instituții preșcolare. Orașul mai dispune de o Casă de creație a copiilor, o Casă de cultură și un Stadion.

4.1 Asigurarea cu utilități a orașului Fălești

Orașul Fălești dispune de rețele de electricitate, gaze naturale, de apă / canal și de alimentare centralizată cu energie termică.

Energie

Vectorul energetic pentru alimentarea cu căldură a clădirilor din oraș este gazul natural, livrat prin intermediul întreprinderii "Bălți-Gaz SRL" din sistemul "SA Moldovagaz SA". Alimentarea cu energie termică se realizează prin SACET și prin centrale termice individuale, pe gaze naturale, la nivel de clădire sau apartament.

În trecut, orașul Fălești a avut un sistem centralizat de alimentare cu energie termică, construit în perioada sovietică, care asigura cu energie termică majoritatea instituțiilor publice, blocurile locative, sectorul industrial și alți agenți economici. Sistemul și-a redus drastic activitatea din cauza perioadei de criză din anii 1990, când o mare parte din industrie și-a încetat activitatea, iar consumatorii din sectorul locativ s-au deconectat de la SACET.

Primăria orașului Fălești a depus eforturi susținute pentru menținerea SACET, inclusiv prin contractarea unui credit de la Banca Mondială în cadrul Proiectului „Energetic II” pentru construirea de CT-uri moderne pe gaze naturale, rețelelor de transport și PTI la clădirile publice conectate. Centralele termice și rețele termice sunt gestionate de Î.M. Gospodăria comunală locală.

Există unele clădiri unde se utilizează drept combustibil lemn, carbune și/sau gaz lichefiat.

Alimentarea cu energie electrică se face de la Sistemul Energetic Național prin intermediul întreprinderii de distribuție SA RED Nord.

Principalele surse, disponibile local, de energie regenerabilă sunt energia solară și biomasa.

Carburantul utilizat în transporturile aferente primăriei este benzina.

Alimentare cu apă și canalizare

Orașul dispune de rețea de alimentare cu apă potabilă la care sunt conectate 95 % de gospodării. Lungimea totală a rețelelor de apă potabilă este de circa 41,4 km, iar cea a rețelelor de canalizare este de 32 km. De asemenea, orașul

dispune de stație de epurare a apelor uzate care are o capacitate nominală de 10000 m³/zi, dar în prezent este folosită la o capacitate de circa 500 m³/zi.

Serviciile comunale în oraș sunt asigurate de către Î.M. Gospodăria comunală locală, care asigură serviciile de gestionare a deșeurilor, salubritate și Spații verzi, alimentarea cu apă, canalizare și de gestionare a SACET.

Iluminat public

Iluminatul stradal este asigurat de SA RED Nord în baza unui contract de servicii semnat cu Primăria.

Siguranța publică în oraș pe durata nopții este redusă îndeosebi pentru categoriile social-vulnerabile, deoarece doar circa 30% din lungimea străzilor beneficiază de iluminat public.

În orașul Fălești sunt instalate 420 corpuri de iluminat stradal care funcționează după un program de 6 ore/zi în timpul verii și de 9 ore/zi în timpul iernii.

În prezent, toate lămpile utilizate pentru iluminat stradal sunt lămpi compact fluorescente cu putere unitară de 65 W.

Primăria Fălești are în vedere extinderea iluminatului stradal la nivelul întregului oraș prin instalarea a circa 780 lămpi noi dintre care 300 pe străzile principale și 480 pe străzile secundare, ceea ce va conduce la un consum suplimentar de electricitate. Se are în vedere utilizarea tehnologiei cu lămpi cu LED-uri cu puterea unitară de 30÷60 W.

Transportul public

Transportul public în oraș este slab dezvoltat. Acest serviciu este asigurat de trei companii private care asigură 6 trasee cu 8 unități de transport.

La nivel local nu există o strategie de dezvoltare a transportului public și nici oferte investiționale pentru acest sector.

În viitor se dorește înnoirea parcului auto municipal cu autovehicule performante cu consum redus de carburant și emisii scăzute de GES.

4.2 Consumatorii de energie

Consumatorii de energie finanțați de la bugetul municipal al orașului Fălești sunt:

- a. Clădirile publice: clădirea primăriei, 6 grădinițe, Casa de cultură și Biblioteca "Stația Fălești", Casa de cultură "Fabrica de zahăr"
- b. Iluminatul stradal
- c. Transportul care aparține primăriei.

În continuare sunt prezentați consumatorii de energie cu evidențierea caracteristicilor lor energetice.

Primăria

Clădirea a fost construită în 1983. Primăria are 29 de angajați. Imobilul este deținut în indiviziune de către Primărie și BC „Banca Socială”. Banca deține circa 70 % din suprafața etajului I al clădirii.

Elemente de alcătuire arhitecturală

Clădirea Primăriei are un regim de înălțime S+3 Etaje + Terasă.

Dimensiunile maxime în plan ale clădirii sunt de 26x13,5 m. Amprenta la sol a clădirii este de 351 m², suprafața încălzită totală este de 1000 m² (dintre

care 800 m² îi revin Primăriei), iar volumul total al clădirii este de 3100 m³. Înălțimea liberă a nivelului este de 3 m.

Subsolul neîncălzit și neizolat termic are suprafața de 153 m² și volumul de 459 m³, cu o înălțime liberă de 3 m.

Elemente de izolare termică

Pereții exteriori sunt din piatră de calcar, au grosimea de 500 mm și nu au izolație termică. La interior, finisajele sunt tencuieli subțiri de circa 0,2 cm grosime, cu zugrăveli obișnuite. La exterior clădirea este acoperită cu plăci din piatră naturală cu grosimea de 3 cm.

Tâmplăria exterioară cu rame din PVC pentru cele 36 de ferestre cu o suprafață de 106 m² și o ușă exterioară cu suprafața de 5,5 m² (instalate în anul 2008) este în stare bună.

Terasa dispune de un strat de izolație termică din argilă expandată (cheramzit) cu grosimea de 80÷100 mm.

Acoperișul tip terasa este în stare bună.

Unele elemente ale anvelopei clădirii (în special planșeul podului, planșeul peste subsol și pereții exteriori) nu corespund cerințelor actuale privind rezistența termică, prevăzute de NCM E.04.01-2006 „ Protecția termică a clădirilor ” și bunelor practici contemporane.

Instalațiile

Clădirea are asigurate toate utilitățile: apă curentă/canalizare, electricitate, gaze naturale și o sursă autonomă de energie termică.

Sursa de căldură este formată din două cazane murale amplasate în incinta clădirii, cu puterea unitară de 24 kW_t. Acestea au fost instalate în anul 2002. Cazanele sunt în stare bună de funcționare. În prezent este folosit doar un cazan pentru încălzire spațială.

Cazanele nu dispun de echipamente de reglare automată a temperaturii agentului termică de încălzire funcție de temperatura exterioară.

Distribuția interioară a agentului termic în clădire se realizează printr-un sistem monotubular cu conducte din Pexal și oțel, instalate în anul 2002.

Încălzirea spațiilor se realizează cu radiatoare din oțel pe coridoare și din fontă în birouri. Radiatoarele nu dispun de dispozitive de reglare manuală a temperaturii din încăpere. S-a consemnat o distribuție neuniformă a agentului termic în interiorul clădirii.

Temperatura interioară consemnată în sezonul de încălzire a fost de 17÷19 °C.

În clădire nu există sursă de producere a ACM și nici sistem de distribuție acesteia.

Ventilarea clădirii se realizează natural.

Sistemul de iluminat este dotat cu 19 lămpi fluorescente cu puterea unitară de 18÷36 W. Nu există sisteme automate de control.

Grădinița nr. 4 „Licurici”

Clădirea a fost construită în 1968.

Instituția este frecventată de 24 copii și are 8 angajați.

Capacitatea proiectată a clădirii este pentru trei grupe, dar în prezent există numai o grupă.

Elemente de alcătuire arhitecturală

Clădirea grădiniței are un regim de înălțime de 1 Etaj+Pod.

Dimensiunile exterioare ale clădirii sunt de 25x12,5 m, suprafața amprentei la sol este de 312 m², iar volumul este de 900 m³.

Înălțimea liberă a nivelului este de 3 m.

Elemente de izolare termică

Pereții exteriori sunt din pereți și piatră de calcar cu grosimea de 500 mm și nu au izolație termică. La interior, finisajele sunt tencuieli subțiri de circa 0,2 cm grosime, iar la exterior clădirea are tencuială de 3 cm grosime.

Tâmplăria exterioară cu rame PVC pentru cele 18 ferestre cu suprafața totală de 41 m² și 2 uși exterioare cu suprafața de 5 m² (instalate în anul 2010) este în stare bună.

Planșeul podului dispune de izolație termică sub formă de argilă expandată (cheramzit) cu o grosime de 100÷150 mm.

Acoperișul de tip șarpantă, acoperit cu foi de ardezie, este într-o stare necorespunzătoare.

Unele elemente ale anvelopei clădirii (în special pereții exteriori și izolația termică a planșeului podului) nu corespund cerințelor actuale privind rezistența termică, prevăzute de NCM E.04.01-2006 „ Protecția termică a clădirilor” și bunelor practici contemporane.

Instalațiile

Clădirile au asigurate toate utilitățile: apă curentă/canalizare, electricitate și o sursă autonomă de încălzire.

Sursa de energie termică este 1 sobă pe combustibil solid (lemn și cărbune) care încălzește unica grupă funcțională. Mai sunt utilizate și 3 convectoare electrice cu puterea unitară de 2,5 kW care au fost instalate în anul 2014.

Inițial, grădinița a fost racordată la SACET-ul existent. Atunci distribuția interioară de căldură se realiza printr-o rețea monotubulară cu conducte din otel care în prezent nu mai funcționează.

Temperatura interioară raportată pe timp de iarnă este de 18÷19 °C.

Nu există sursă de producere a ACM și nici sistem de distribuție al acesteia.

Sistemul de iluminat este dotat cu 22 lămpi fluorescente cu puterea unitară de 18÷36 W. Nu există sisteme automate de control.

Grădinița nr. 5 „Soarele”

Clădirea a fost construită în anul 1967 și este frecventată de 163 de copii. Grădinița are 29 angajați.

Elemente de alcătuire arhitecturală

Clădirea grădiniței are un regim de înălțime de S+2 Etaje+Pod.

Dimensiunile exterioare ale corpurilor laterale sunt 42,2x12,5 m, amprenta la sol are o suprafață de 527 m², iar volumul este de 3506 m³.

Înălțimea liberă a nivelului este de 3,3 m.

Subsolul, neizolat termic și neîncălzit, are o suprafață de circa 180m². Înălțimea liberă a nivelului subsolului este de 3,5 m. În trecut, în subsol a fost amplasată o centrală pe cărbune.

Elemente de izolare termică

Pereții exteriori sunt din piatră de calcar și au o grosime de 500 mm, nefiind izolați termic. La interior, finisajele sunt tencuieli subțiri de circa 0,2 cm grosime, iar la exterior au tencuială de 3 cm grosime.

Tâmplăria exterioară cu rame din PVC pentru cele 59 de ferestre cu suprafața de 130 m² și 3 uși exterioare cu suprafața de 10 m² (instalate în anul 2009) este în stare bună.

Planșeul podului este izolat termic cu un strat de argilă expandată (cheramzit) de 100÷150 mm grosime.

Acoperișul tip șarpantă este în stare bună.

Unele elemente ale anvelopei clădirii (în special pereții exteriori planșeul podului și planșeul peste subsol) nu corespund cerințelor actuale privind rezistența termică, prevăzute de NCM E.04.01-2006 „ Protecția termică a clădirilor” și bunelor practici contemporane.

Instalațiile

Clădirea are asigurate toate utilitățile: apă curentă/canalizare, electricitate, gaze naturale și o sursă autonomă de alimentare cu energie termică.

Sursa de energie termică este o CT pe gaze naturale, amplasată la o distanță de circa 300 m de clădirea grădiniței. CT a fost instalată în cadrul proiectului „Energetic II” al Băncii Mondiale. Această CT mai deservește și Biblioteca, Casa de creație și Muzeul. Conductele de transport ale agentului termic sunt amplasate subteran și au izolația termică bună.

CT dispune de două cazane pe gaze naturale cu puterea unitară de 175 kW care au fost instalate în anul 2005. Cele două cazane se afla în stare bună. CT dispune de echipament de reglaj automat al temperaturii agentului termic de încălzire spațială funcție de temperatura exterioară.

Deși instalația dispune de contoare electronice de energie termică, energia livrată consumatorilor se decontează proporțional cu suprafața încălzită a acestora.

Distribuția agentului termic în clădire se realizează printr-un sistem monotubular cu conducte din oțel, instalat în anul 2005. Starea acestuia este necorespunzătoare.

Încălzirea spațiilor se realizează cu radiatoare din fontă fără elemente de reglare a temperaturii din încăpere. Starea radiatoarelor este necorespunzătoare.

Temperatura interioară pe timp de iarnă este de $16 \div 22$ °C. Sunt consemnate deficiențe legate de uniformitatea distribuției agentului termic în incinta clădirii.

ACM este produsă cu un boiler electric cu capacitate de 100 l și putere de 1,5 kW_t și este folosită doar la bucătărie. Nu există un sistem de distribuție ACM.

Sistemul de iluminat dispune de 60 becuri cu incandescență cu puterea unitară de 60W și de 36 de lămpi fluorescente cu puterea unitară de $18 \div 36$ W. Nu există sisteme automate de control.

Grădinița nr.6 „Lăstărel”

Clădirea școlii a fost construită în anul 1972.

Instituția este frecventată în prezent de circa 130 de copii și are 25 angajați. Capacitatea proiectată a grădiniței este pentru 200 copii.

Elemente de alcătuire arhitecturală

Grădinița are o clădire centrală și două aripi. Regimul de înălțime al clădirii centrale este de 2 Etaje+Pod, iar al aripilor 1 Etaj +Pod.

Dimensiunile exterioare ale clădirii centrale sunt 42x12,5 m și cele ale aripilor sunt de 11x7 m.

Amprenta la sol are o suprafață totală de 700 m², iar volumul total este de 3300 m³. Înălțimea liberă a nivelului este de 3 m.

Elemente de izolare termică

Pereții exteriori sunt din piatră de calcar cu grosimea de 500 mm, nefiind izolați termic. La interior, finisajele sunt tencuieli subțiri de circa 0,2 cm grosime, iar la exterior au tencuială cu grosimea de 3 cm.

Tâmplăria exterioară cu rame din PVC pentru cele 71 ferestre cu o suprafață totală de 164 m² și 4 uși exterioare cu o suprafață totală de 12,5 m² (instalate în anul 2008) este în stare corespunzătoare.

Planșeul podului este izolat termic cu un strat de argilă expandată de $100 \div 150$ mm grosime.

Acoperișul tip șarpantă este acoperit cu foi de ardezie și este în stare bună.

Unele elemente ale anvelopei clădirii (în special planșeul podului și planșeul podului) nu corespund cerințelor actuale privind rezistența termică, prevăzute de NCM E.04.01-2006 „Protecția termică a clădirilor” și bunelor practici contemporane.

Instalațiile

Clădirea are asigurate toate utilitățile: apă curentă/canalizare, electricitate, și o sursă autonomă de alimentare cu energie termică.

Sursa de căldură este o CT, amplasată în incinta clădirii, cu un cazan pe combustibil solid în dotare, instalat în anul 1972. Cazanul este în stare bună.

CT nu dispune de echipamente de reglare automată a temperaturii agentului termic pentru încălzire spațială, în funcție de temperatura exterioară.

Distribuția agentului termic în clădire se realizează printr-un sistem monotubular cu conducte din oțel instalat în anul 1990. Starea acestuia este nesatisfăcătoare.

Încălzirea spațiilor se realizează cu radiatoare din fontă și oțel (registre) fără elemente de reglare a temperaturii din încăperea. Starea radiatoarelor este nesatisfăcătoare.

Temperaturile interioare raportate iarna sunt $14 \div 18$ °C. Sunt consemnate deficiențe în ceea ce privește uniformitatea distribuției agentului termic în clădire. Sunt de asemenea consemnate zone în care apare mușgaiul.

ACM este produsă cu 3 boilere electrice cu capacitate unitară de 100 l și puterea unitară de 1,5 kW_e. Nu există sistem de distribuție ACM.

Sistemul de iluminat dispune de 80 becuri cu incandescență cu puterea unitară de 60 W și de 42 de lămpi fluorescente cu puterea unitară de 18 W. Nu există sisteme automate de control.

Grădinița creșă nr. 8 Maliutca

Clădirea grădiniței a fost construită în anul 1948 și are o capacitate de 60 de locuri.

Grădinița este frecventată de 77 de copii.

Elemente de alcătuire arhitecturală

Regimul de înălțime al clădirii este de 1 Etaj+Pod. Clădirea dispune de un corp principal și o aripă.

Dimensiunile exterioare ale clădirii sunt 30x10 m pentru corpul principal și 10x10 m pentru aripă. Suprafața totală a amprentei la sol este de 440 m², o suprafață încălzită de circa 410 m², iar volumul total al clădirii este de 1230 m³.

Înălțimea liberă a nivelului este de 3 m.

Elemente de izolare termică

Pereții exteriori sunt din lut având grosimea de 500 mm, fără izolație termică. La interior, finisajele sunt tencuieli subțiri de circa 0,2 cm grosime, iar la exterior au tencuială cu grosimea de 3 cm.

Tâmplăria exterioară cu rame din PVC pentru 18 ferestre cu o suprafață totală de 27 m² și 4 uși exterioare cu o suprafață totală de 9,2 m² (instalate în anul 2012) este în stare bună.

Planșeul podului este construit din structură de lemn și argilă cu o grosime de 150÷200 mm.

Acoperișul de tip șarpantă, acoperit cu foi de ardezie se află în stare necorespunzătoare.

Instalațiile

Utilitățile de care dispune clădirea sunt apa curentă/canalizarea și electricitatea. Rețeaua de gaze naturale este disponibilă „la poartă”.

Alimentarea cu căldură pentru încălzire spațială se face cu sobe pe combustibil solid (lemn și cărbune).

Temperatura interioară consemnată pe timp de iarnă este de $19 \div 24$ °C.

ACM se prepară cu un boiler electric instalat în bucătărie și este folosită numai pentru activitățile din bucătărie. Capacitatea boilerului este de 50 l, iar puterea este de 1,2 kW_e. Nu există sistem de distribuție a ACM în interiorul clădirii.

Sistemul de iluminat este dotat cu 26 becuri cu incandescență cu puterea unitară de $60 \div 100$ W și 18 becuri fluorescente cu puterea unitară de $18 \div 36$ W. Nu există sisteme automate de control.

Grădinița nr. 10

Clădirea a fost construită în anul 1984.

În cadrul instituției își desfășoară activitatea circa 165 de copii și lucrează 25 de angajați. Capacitatea proiectată a grădiniței este de 320 de copii.

Elemente de alcătuire arhitecturală

Grădinița este realizată în conformitate cu un proiect tip pentru astfel de instituții și dispune de un complex de 8 blocuri, dintre care 7 blocuri pentru grupe și un bloc central, clădirile fiind unite între ele prin culoare.

Regimul de înălțime al clădirilor pentru grupe este de S+2 Etaje+Terasă pentru 5 blocuri și de S+2 Etaje + Pod pentru 2 blocuri, iar pentru blocul central este de S+1 Etaj+Pod.

Dimensiunile exterioare ale blocurilor pentru grupe sunt de 12,7x13 m, iar pentru blocul central de 30x15 m.m.

Suprafața totală a amprentei la sol este de 1790 m², iar suprafața încălzită este de 3100 m². Volumul total al clădirilor este de 10600 m³.

Înălțimea liberă a nivelului este de 3 m.

Subsolul neîncălzit și neizolat termic are o suprafață de 1720 m² și o înălțime liberă de 2,5 m.

Elemente de izolare termică

Pereții exteriori sunt din piatră de calcar cu grosimea de 400 mm fără izolație termică. La interior, finisajele sunt tencuieli subțiri de circa 0,2 cm grosime, cu zugrăveli obișnuite. La exterior clădirile au tencuială cu grosimea de 3 cm.

Tâmplăria exterioară cu rame din lemn pentru 99 ferestre cu o suprafață de 322 m² și 13 uși exterioare cu suprafața vitrată de 31 m² (instalate în anul 1984) prezintă multiple rosturi prin care se pierd importante de căldură pe timp de iarnă. Mai există 6 ferestre cu o suprafață de 19,5 m² și 2 uși exterioare cu suprafața vitrată de 4,2 m² cu rame din PVC, instalate în anul 2010, a caror stare este bună.

Planșeul podului dispune de izolație termică sub formă de argilă expandată (cheramzit) cu o grosime de 80÷100 mm.

Acoperișul este de tip combinat și este în stare necorespunzătoare. Acoperișul tip șarpantă este acoperit cu foi de ardezie.

Unele elemente ale anvelopei clădirii (în special pereții exteriori, planșeul peste subsol, planșeului podului și tersei și tâmplăria cu rame din lemn) nu corespund cerințelor actuale privind rezistența termică, prevăzute de NCM E.04.01-2006 „ Protecția termică a clădirilor ” și bunelor practici contemporane.

Instalațiile

Clădirile au asigurate toate utilitățile: apă curentă/canalizare, electricitate, gaze naturale și sursă autonomă de încălzire.

Sursa de căldură este o CT pe gaze naturale, amplasată într-o clădire separată aflată la o distanță de circa 35 m de clădirea grădiniței. Transportul agentului termic se face prin conducte subterane care dispun de izolație termică în bună stare.

CT dispune de două cazane cu puterea unitară de 175 kW_t, instalate în anul 2006 în cadrul proiectului „Energetic II” al Băncii Mondiale. Starea tehnică a cazanelor este corespunzătoare. CT dispune de echipament de reglaj automat al temperaturii agentului termic de încălzire spațială funcție de temperatura exterioară.

Distribuția agentului termic de încălzire în clădiri se realizează prin sisteme monotubulare cu conducte din oțel, instalate în 2006.

Încălzirea spațiilor se face cu radiatoare din fontă dotate cu elemente de reglare a temperaturii din încăperea în grupe. Radiatoarele sunt în stare satisfăcătoare de funcționare.

Temperatura interioară raportată pe timp de iarnă este de 20÷22 °C.

Nu există sursă ACM și nici sistem de distribuție în interiorul clădirii.

Sistemul de iluminat este dotat cu 140 lămpi incandescente cu puterea unitară de 60÷100 W. Mai sunt și 120 lămpi fluorescente cu puterea unitară de 18÷36 W. Nu există sisteme automate de control.

Grădinița nr.12 „Andries”

Clădirea a fost construită în anul 1989.

Grădinița este frecventată de 211 copii și are 39 angajați. Capacitatea proiectată a grădiniței este de 190 copii.

În anul 2014 au fost realizate lucrări de schimbare parțială a tâmplăriei exterioare precum și reparația capitală a acoperișului, cu sprijin financiar din partea Guvernului României.

Elemente de alcătuire arhitecturală

Grădinița dispune de un complex de clădiri compus din 2 blocuri pentru grupe, care au un regim de înălțime de 2 Etaje + Pod nevizitabil, 1 bloc central care are un regim de înălțime de S+1 Etaj+Pod și 2 culoare ce unesc clădirile între ele și care au un regim de înălțime de 1 Etaj+Pod nevizitabil.

Dimensiunile exterioare ale amprentei la sol a blocurilor pentru grupe sunt de 29x13,5m, pentru clădirea centrală sunt de 17,5x29 m, iar pentru culoare de 7x9 m și 10x9m.

Amprenta totală la sol este de 1370 m², iar volumul total este de 5640 m³.

Înălțimea liberă a nivelului este de 2,5 m.

Subsolul nu este izolat termic și nu este încălzit. Are suprafața de 508 m², un volum de 1524 m³ și o înălțime liberă de 3 m.

Elemente de izolare termică

Pereții exteriori, fără izolație termică, sunt din piatră de calcar cu grosimea de 400 mm. Finisajele interioare sunt tencuieli subțiri de circa 0,2 cm grosime, iar la exterior pereții au tencuială cu grosimea de 3 cm.

Tâmplăria exterioară cu rame din lemn aferenta celor 66 ferestre cu o suprafață totală de 159 m² și 9 uși exterioare cu o suprafață totală de 23 m² (instalate în anul 1990) este în stare nesatisfăcătoare prezentând multiple rosturi care conduc la pierderi importante de căldură în timpul iernii. Mai sunt 17 ferestre cu o suprafață totală de 41 m² și 9 uși cu o suprafață totală de circa 23 m², instalate în anul 2014. Acestea sunt în stare bună.

Planșeul podului are un strat de izolație termică din argilă expandată cu o grosime de 100÷150 mm.

Acoperișul de tip șarpantă este acoperit cu foi de țiglă metalică. Starea acoperișului este corespunzătoare.

A fost consemnată o temperatură interioară mai mică la etaj din cauza izolării termice necorespunzătoare a planșeului sub acoperis.

Acoperișul de tip combinat (șarpantă și terasă) este acoperit cu foi de țiglă metalică, a fost reparat în anul 2014 și este în stare bună.

Temperatura interioară consemnată în timpul iernii este de 12÷14 °C.

Unele elemente ale anvelopei clădirii (în special pereții exteriori, planșeul podului, tâmplăria cu rame din lemn și planșeul peste subsol) nu corespund cerințelor actuale privind rezistența termică, prevăzute de NCM E.04.01-2006 „Protecția termică a clădirilor” și bunelor practici contemporane.

Instalațiile

Grădinița are asigurate toate utilitățile: apă curentă/canalizare, electricitate, gaze naturale și o sursă autonomă de alimentare cu energie termică.

Sursa de energie termică este o CT amplasată în incinta clădirii care dispune de 2 cazane cu putere unitară de 90 kW_t, instalate în anul 2005 și care sunt în stare corespunzătoare.

CT nu dispune de echipamente de reglare automată a temperaturii agentului termic pentru încălzire spațială, în funcție de temperatura exterioară

Distribuția agentului termic în clădire se realizează printr-un sistem monotubular cu conducte din oțel, instalat în anul 2005.

Încălzirea spațială se realizează cu radiatoare din oțel fără elemente de reglare manuală a temperaturii interioare în încăperi. Starea radiatoarelor este corespunzătoare.

Temperatura interioară în timpul de iernii este de $16\div 20$ °C. Sunt consemnate deficiențe legate de uniformitatea distribuției a agentului termic în incinta clădirii.

ACM este produsă cu ajutorul plitelor electrice și pe gaze naturale fără a fi folosite alte instalații. Nu există un sistem de distribuție ACM.

Sistemul de iluminat dispune de 140 becuri cu incandescență cu puterea unitară de 60 W și 90 lampi fluorescente cu puterea unitară de $18\div 36$ W. Nu există sistem automat de control a iluminatului.

Casa de cultură Fabrica de zahăr

Clădirea instituției a fost construită în anul 1975, este frecventată de circa 20 persoane pe săptămâna. Instituția are 7 angajați.

Elemente de alcătuire arhitecturală

Clădirea are un regim de înălțime de S+2 Etaje+Pod.

Dimensiunile exterioare ale clădirii sunt de 28,4x45,2 m. Suprafața amprenteii la sol este de 1121 m², iar volumul clădirii este de 7100 m³.

Înălțimea liberă a nivelului este de 3,3 m.

Subsolul neizolat termic și neîncălzit are suprafața este de 240m² și o înălțime liberă a nivelului de 2,9 m.

Elemente de izolare termică

Pereții exteriori sunt din piatră de calcar cu grosimea de 400 mm fără izolație termică. La interior, finisajele au tencuieli subțiri de circa 0,2 cm grosime, cu zugrăveli obișnuite. La exterior, clădirea are tencuială cu grosimea de 3 cm.

Tâmplăria exterioară cu rame din PVC aferenta celor 23 ferestre cu suprafață totală de 55 m² (instalate în perioada 2008÷2012) este în stare bună. Mai există și 40 de ferestre cu suprafață totală de 96 m² și o ușă exterioară cu o suprafață de 6,5 m² cu rame din lemn, care sunt în stare necorespunzătoare prezentând rosturi care conduc la pierderi de căldură în sezonul rece al anului.

Planșeul podului este izolat termic cu un strat de argilă expandată (cheramzit) de $100\div 150$ mm grosime.

Acoperișul de tip șarpantă, acoperit cu foi de țiglă metalică, este în stare bună.

Unele elemente ale anvelopei clădirii (în special pereții exteriori, planșeul pod, tâmplăria exterioară cu rame din lemn, planșeu subsol) nu corespund cerințelor actuale privind rezistența termică, prevăzute de NCM E.04.01-2006 „Protecția termică a clădirilor” și bunelor practici contemporane.

Instalațiile

Clădirea dispune doar de energie electrică, apă/canalizare și o sursă autonomă de încălzire.

Sursa de căldură este o CT pe cărbune amplasată în incinta clădirii. CT dispune de 1 cazan aflat într-o stare operațională necorespunzătoare.

CT nu dispune de echipament de reglare automată a temperaturii agentului termic funcție de temperatura exterioară.

Distribuția agentului termic în clădire se realizează printr-un sistem monotubular cu țevi din oțel instalat în 1974. Starea acestuia este necorespunzătoare.

Încălzirea spațiilor se realizează cu radiatoare din fontă, nu dispun de elemente de reglare automată a temperaturii interioare, au fost instalate în anul 1974 și sunt în stare necorespunzătoare.

Nu există sursă de producere a ACM și nici rețea de distribuție.

Sistemul de iluminat dispune de 80 becuri cu incandescență cu puterea unitară de 60÷100 W. Mai sunt și 45 lămpi fluorescente cu puterea unitară de 18÷36 W. Nu există sisteme automate de control.

Casa de cultură și Biblioteca Stația Fălești

Clădirea a fost construită în anul 1975.

În incinta clădirii funcționează două instituții separate: Casa de cultură și Biblioteca. Instituțiile sunt frecventate de circa 30 de persoane pe săptămână și au 3 angajați.

Elemente de alcătuire arhitecturală

Regimul de înălțime a clădirii este de 1 Etaj+Pod.

Dimensiunile exterioare ale clădirii sunt de 25 x 13 m.

Suprafața amprentei la sol a clădirii este de 325 m². Volumul clădirii este de 1300. Înălțimea liberă a nivelului clădirii este de 4 m.

Elemente de izolare termică

Pereții exteriori sunt din piatră de calcar cu grosimea de 400 mm și nu au izolație termică. La interior, finisajele sunt cu tencuieli subțiri de circa 2 cm grosime, iar la exterior clădirea dispune de tencuială de circa 3 cm grosime.

Tâmplăria exterioară cu rame PVC, aferenta celor 7 ferestre cu o suprafață totală de 12 m² și 3 uși exterioare cu o suprafață totală de 8 m², este în stare bună.

Planșeul podului este izolat termic cu un strat de argilă expandată (cheramzit) de 100÷150 mm grosime.

Acoperișul tip șarpantă, acoperit cu foi de ardezie este în stare bună.

Unele elemente ale anvelopei clădirii (în special pereții exteriori și planșeul podului) nu corespund cerințelor actuale privind rezistența termică, prevăzute de NCM E.04.01-2006 „ Protecția termică a clădirilor ” și bunelor practici contemporane.

Instalațiile

Clădirea este asigurată doar cu electricitate. Rețeaua de gaze naturale se află la o distanță de circa 70 m.

În timpul iernii, clădirea nu este încălzită.

Nu există sursă de încălzire și nici sistem de distribuție a agentului termic.

Nu există sursă și nici rețea de distribuție de ACM.

Sistemul de iluminat este dotat cu 16 becuri fluorescente cu puterea unitară de 18÷36 W. Nu există sisteme automate de control.

Sistemul de iluminat public

În orașul Fălești sunt instalate 420 de corpuri de iluminat stradal, dintre care 280 pe străzi principale și 140 pe străzi secundare. Acestea funcționează în regim de 6 ore pe zi vara și de 9 ore pe zi iarna.

În prezent toate lămpile sunt fluorescente de tip compact cu puterea unitară de 60 W.

Primăria Fălești are în plan extinderea iluminatului stradal la nivelul întregului oraș prin instalarea a circa 780 de lămpi noi dintre care 300 lămpi pe străzile principale și 480 pe străzile secundare, ceea ce va conduce la un consum suplimentar de electricitate. Pentru lămpile noi se are în vedere tehnologia cu lămpi cu LED-uri.

Este necesară realizarea unui inventar al echipamentelor utilizate pentru iluminatul stradal existent. Acesta va putea fi folosit pentru micșorarea facturilor actuale de energie electrică și pentru pregătirea licitațiilor ce vor avea ca obiect iluminatul stradal. În inventar trebuie să se precizeze cât de mult plătește municipalitatea în contractul existent pentru energie, mentenanță, etc.

Primăria trebuie să informeze distribuitorul de energie electrică și să îi explice că se dorește conlucrarea pentru a obține economii energetice și financiare importante.

5 EFICIENȚA ENERGETICĂ SITUAȚIA ACTUALĂ ȘI CEA DE PERSPECTIVĂ

Analiza realizată în orașul Fălești a evidențiat preocuparea autorităților (chiar în condițiile dificile în care fondurile lipsesc) pentru introducerea unor măsuri de eficiență energetică.

Pe parcursul ultimilor ani, primăria Fălești a întreprins mai multe măsuri pentru îmbunătățirea eficienței energetice la obiectivele administrate de primărie. Acestea au fost în primul rând măsuri de izolare termică a anvelopei clădirilor, instalarea de ferestre și uși exterioare noi și modernizarea iluminatului stradal prin utilizarea tehnologiilor noi eficiente de iluminare.

Cu ajutor financiar din partea FISM, în perioada 2008÷2014 a fost reabilitată anvelopa și a fost schimbată în totalitate tâmplăria exterioară cu rame din lemn cu tâmplărie cu rame din PVC tip Termopan la grădinițele nr. 4, 5, 6 și 8. De asemenea, Primăria Fălești, cu sprijin financiar din partea Guvernului României, a realizat reparația capitală a acoperișului și a schimbat tâmplăria exterioară la Grădinița nr. 12 „Andrieș”.

În anul 2008, în cadrul proiectului Băncii Mondiale Energetic II, Primăria Fălești a contractat un credit pentru modernizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică prin instalarea de PTI și contoare de căldură la obiectivele conectate.

Primăria Fălești a acordat o atenție specială și măsurilor de reabilitare și creștere a calității și eficienței energetice a iluminatului stradal, pentru care pe parcursul anilor 2013 și 2014, au fost alocate fonduri din bugetul local pentru instalarea a 420 de lămpi fluorescente compacte cu puterea unitară 65 W.

Plecând de la conceptul că energia trebuie utilizată rațional și nu restrictiv, multe din măsurile aplicate nu țin cont de necesarul real de energie, de cerințele de confort care se stabilesc în funcție de destinația clădirii sau a sistemului de iluminat stradal, de condițiile de trafic sau de siguranță cerute de același iluminat stradal etc.

Principalele funcțiuni referitoare la domeniul energie care sunt îndeplinite de autoritățile publice locale din Uniunea Europeană și care pot fi considerate la elaborarea unei strategii energetice municipale, sunt următoarele:

- Consumator și prestator de servicii
- Producător și furnizor de energie
- Reglementator și investitor în sectorul energetic local
- O sursă de motivație pentru generarea și consumul de energie mai eficiente și pentru protecția mediului.

Aceste funcțiuni sunt prezentate mai jos:

• Consumator de energie și prestator de servicii

Administrația locală dispune de clădiri care utilizează cantități importante de energie pentru încălzire și iluminat. Punerea în aplicare a unor programe și acțiuni destinate economisirii energiei în clădirile publice ar permite realizarea unor economii considerabile.

Autoritățile locale și raionale furnizează, de asemenea, servicii caracterizate de un consum ridicat de energie, cum ar fi transportul public și iluminatul străzilor, domenii în care se pot face îmbunătățiri semnificative. Chiar și atunci când aceste servicii sunt subcontractate către alți furnizori, se pot lua măsuri pentru reducerea consumului de energie, în cadrul contractelor de achiziții publice și de servicii.

Astfel, următoarele tipuri de activități pot fi avute în vedere:

- *Clădiri municipale* - audituri energetice, proiecte pentru îmbunătățirea eficienței energetice, implementarea măsurilor de eficiență energetică, gestionarea energiei în clădiri;
- *Iluminatul public* - auditul energetic al sistemului de iluminat public stradal, în piețe publice și zone publice deschise, întreținerea sistemelor de iluminat și a echipamentelor, punerea în aplicare a măsurilor de eficiență energetică specifice instalațiilor de iluminat;
- *Transport* - Sistem informatic pentru monitorizarea consumurilor de carburant (sau alt agent motrice).

- **Producător și furnizor de energie**

Autoritățile locale și raionale pot promova: producția de energie locală și utilizarea surselor regenerabile de energie, sistemele de producere în cogenerare a căldurii și energiei electrice, sistemele (la nivel de cartier) de producere descentralizată, inclusiv cele care utilizează biomasă. Autoritățile locale și raionale pot încuraja cetățenii să pună în aplicare proiecte de utilizare a SRE, acordând sprijin tehnic și financiar inițiativelor particulare.

- **Planificator, factor de dezvoltare și autoritate de reglementare**

Amenajarea teritoriului și organizarea sistemului de transport sunt responsabilități care de regulă revin autorităților locale și raionale. Deciziile strategice privind dezvoltarea urbană, cum ar fi evitarea extinderii nejustificate a așezărilor urbane, pot reduce consumul de energie în transporturi.

Autoritățile locale și raionale pot juca adesea rolul de autorități de reglementare, de exemplu prin stabilirea de baremuri în materie de performanță energetică, sau prin impunerea încorporării unor echipamente care să utilizeze SRE în clădirile administrative noi.

- **Consultant, sursă de motivare și exemplu (model)**

Autoritățile locale și raionale pot contribui la informarea și motivarea cetățenilor, a agenților economici și a altor părți interesate, cu privire la utilizarea judicioasă (rațională, nu restrictivă) a energiei.

Este importantă realizarea de acțiuni de sensibilizare publică, pentru a implica întreaga comunitate în conștientizarea și susținerea politicilor energetice durabile. Copiii reprezintă un public important din punctul de vedere al proiectelor privind economisirea energiei și utilizarea SRE, deoarece aceștia vor transmite în afara școlii informațiile învățate, începând cu propria familie. Este, de asemenea, important ca autoritățile să reprezinte un exemplu și să joace un rol exemplar în acțiuni care sprijină dezvoltarea energetică durabilă.

Utilizarea eficientă a energiei la nivel local vizează anumiți consumatori și realizarea unor măsuri specifice.

6 STABILIREA SITUAȚIEI DE REFERINȚĂ ȘI A OBIECTIVELOR PENTRU PLEE PENTRU ORAȘUL FĂLEȘTI

Pentru a analiza situația energetică actuală a consumatorilor finanțați de la bugetul orașului Fălești, au fost efectuate vizite la obiectivele vizate, în timpul cărora au fost completate o serie de chestionare pentru fiecare consumator municipal. În urma colectării datelor de bază privind consumurile pentru fiecare activitate și a prelucrării acestora (prin consultarea documentelor și a persoanelor implicate în sectoarele respective de consum) au rezultat informațiile prezentate în Tabelul 1 Evoluția consumului de energie la nivel local și Tabelul 2 - Consumuri finale anuale de energie aferente anului 2012.

Tabelul 1 Evoluția consumului de energie la nivel local (MWh)

Consum de energie	Prezent (date preluate din documente oficiale)		Estimare (prognoza pe baza evoluției consumului din ultimii ani sau rezultate din planuri strategice locale)			
	2012	2013	2014 (necesar*)	2015	2016	2017
Cladiri municipale	1402,58	1438,88	4404,22	3299,92	2655,52	2498,32
Iluminat public	86,45	94,62	205,64	205,64	205,64	205,64
Transport municipal	15,15	14,20	16,14	16,14	16,14	16,14
Total	1504,18	1547,70	4626,00	3521,70	2877,30	2720,10

*Observație:

Necesarul de energie final pentru cladirile aflate in responsabilitatea APL Fălești va fi stabilit în cadrul etapei de elaborare a documentațiilor premergătoare începerii investițiilor, corelat cu caracteristicile funcțiilor pe care le vor îndeplini. Pentru calculul necesarului de energie aferent anului 2014, s-a considerat ca pentru consumatorii APL Fălești, nu a fost atins nivelul de confort.

• **Măsurile de EE propuse în PLAAE au fost ierarhizate pe baza următoarelor criterii:**

- Gradul de urgență pentru implementarea măsurilor de EE la consumatorul (uzură ridicată al clădirii, importanța clădirii în ceea ce privește satisfacerea serviciilor pentru care a fost proiectată, lipsa parțială sau totală a serviciului, lipsa confortului etc.).
- Grad de implementare a acțiunilor de EE la consumator (în cazul unor investiții deja realizate – de ex. reabilitare termică, chiar dacă nu la nivelul de confort dorit) și valorificarea maximă a potențialului de economisire a energiei etc.).
- Măsuri de EE cu potențial maxim, care să asigure confortul necesar cu considerarea utilizării de SRE.

- Măsurile atractive pentru finanțare datorită unor durate reduse de recuperare a investițiilor.
- Nivel de clasificare al investițiilor - cu costuri mari (termoizolare clădire, iluminat public) și măsuri cu costuri reduse sau fără costuri (cele privind comunicarea, comportamentul favorabil introducerii măsurilor de EE, îngrijirea echipamentelor consumatoare de energie, iluminat etc).
- **Analiza măsurilor de reducere a consumului de energie** Evaluarea consumurilor a fost făcută pe baza facturilor plătite și se referă la consumul realizat, fără a se cunoaște însă dacă acest consum a acoperit necesarul de energie și în ce proporție (de exemplu, din punct de vedere termic, în clădirile aflate în subordinea Primăriei nu s-a realizat confortul termic necesar și nici necesarul de apă caldă menajeră; în condițiile climatice și tehnice existente acest consum ar fi trebuit să fie mai mare). Se pleacă de la ipoteza - susținută nu doar teoretic, că necesarul de energie a fost acoperit într-un procent de **33%**. **Calculul necesarului de căldură a fost făcut în conformitate cu Normativul NCM E.04.01-2006 „Protecția termică a clădirilor”** [6]
- Iluminatul public nu este finalizat la nivelul întregului oraș, iar extinderea lui în viitor va conduce la un consum suplimentar de electricitate
- Pentru evaluarea consumurilor viitoare se consideră alimentarea actualilor consumatori la nivelul necesarului (respectiv cu **67% mai mare**) și de asemenea se consideră următoarele rate de dezvoltare a consumatorilor municipali:
  - Clădiri municipale   0 %
  - Iluminat public   135 %
  - Transport municipal   0 %.

Necesarul de energie considerat ca bază de analiză și cantitatea de emisii aferente fiecărei categorii de consum sunt prezentate în Tabelul 3.

Pentru calculul emisiilor anuale de CO₂, aferente atât consumurilor de energie cât și economiilor de energie estimate s-au folosit următorii factori de emisii (conform www.eumayors.eu):

- Pentru gaz natural	0,202 t _{CO2} /MWh
- Pentru carbune	0,354 t _{CO2} /MWh
- Lemne	0,403 t _{CO2} /MWh
- Gaz petrol lichefiat	0,227 t _{CO2} /MWh
- Pentru motorină	0,267 t _{CO2} /MWh
- Pentru benzină	0,249 t _{CO2} /MWh
- Pentru electricitate	0,701 t _{CO2} /MWh
- Pentru SRE	0,000 t _{CO2} /MWh

Calcululele, ca și tabelele care descriu activitățile de EE și cuantifică măsurile aferente, au urmat structura PAED (Plan de Acțiune pentru Energie Durabilă). Astfel, APL ar avea o bază de informații compatibilă cu cerințele PAED - www.eumayors.eu

Tabelul 2 Consumuri finale de energie în anul 2013 (MWh)

Categoria	Electricitate	Combustibili fosili			Benzina	Lemn	Total
		Gaz Natural	Carbune	GPL			
Cladiri, Echipamente-Instalatii/ Servicii publice	234,04	908,64	290,44	35,81	0,00	64,56	1533,50
Cladiri municipale	139,42	908,64	290,44	35,81	0,00	64,56	1438,88
Iluminat public	94,62	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	94,62
Transport	0	0,00	0		14,20	0,00	14,20
Total	234,04	908,64	290,44	35,81	14,20	64,56	1547,70

Tabelul 3 Emisii anuale de CO₂ defalcate pe categorii de consumatori

Categorie	Consum de energie An 2013	Emisii de CO ₂ An 2013	Necesar de energie	Emisii de CO ₂ aferente necesarului de energie
Sector/U.M.	MWh/an	t/an	MWh/an	t/an
Cladiri municipale	1438,88	422,95	4404,22	938,88
Iluminat public	94,62	66,33	205,64	144,15
Transport municipal	14,20	3,53	16,14	4,02
Total	1547,70	492,81	4626,00	1087,05

7 STABILIREA OBIECTIVELOR PRIVIND ECONOMIILE DE ENERGIE AFERENTE FIECARUI SECTOR DE ACTIVITATE PENTRU O PERIOADĂ DE 3 ANI

Politica municipală în domeniul EE are la bază creșterea eficienței energetice pe întreg lanțul, de la producere la consumul final de energie. Obiectivele generale ale unui program de EE la nivel municipal sunt:

- Reducerea ponderii costurilor cu energia în costurile totale ale Primăriei;
- Îmbunătățirea condițiilor ambientale în special în spațiile care trebuie să respecte unii parametri speciali (temperaturi interioare în conformitate cu destinația încăperilor), iluminat corespunzător în spații de lucru și stradal pentru siguranța traficului și a populației etc.);
- Protecția mediului prin reducerea necesarului de energie ca urmare a implementării unor acțiuni de îmbunătățire a eficienței energetice cu impact pozitiv asupra nivelului emisiilor de gaze cu efect de seră;
- Identificarea unor posibile surse de finanțare pentru introducerea măsurilor de eficiență energetică propuse.

Implementarea măsurilor de EE la nivel local, are efecte benefice pe multiple planuri, în special atunci când sunt aplicate la nivelul consumatorilor:

- *Financiar* – economisirea energiei înseamnă economisire de fonduri, investițiile fiind acoperite din valoarea economiilor la costurile pentru energie;
- *Confort* – măsurile de creștere a eficienței energetice au efecte favorabile și asupra condițiilor ambientale;
- *Gospodărire energie* influențează mediul casnic, cel individual și cel din instituțiile publice prin măsuri vizând achiziția și utilizarea de echipamente electrocasnice cu performanțe energetice ridicate, precum și economisirea energiei utilizate pentru alimentarea cu căldură a locuințelor și clădirilor publice prin măsuri corectoare sau de comportament și alegerea unui sistem mai bun al iluminatului prin utilizarea unor echipamente economice;
- *Sănătate* – măsurile de eficiență energetică contribuie la asigurarea temperaturilor necesare în clădiri și a apei calde de consum și de asemenea utilizarea sistemelor de iluminat cu consum mic de energie;
- *Durabilitate* – procesele tehnologice de producere și consum de energie au efecte care acționează atât zonal dar și în timp influențând condițiile de trai ale generațiilor viitoare;
- *Responsabilitate a autorității locale* – APL au o relație mai apropiată cu populația și sunt în măsură să influențeze comportamentul și atitudinea organizațiilor din teritoriul administrat sau a persoanelor individuale, în ceea ce privește eficiența energetică.

Programul de EE pentru orașul Fălești are în vedere următoarele sectoare de activitate pentru care vor fi propuse măsuri de EE cu detaliera acțiunilor:

- *Clădiri municipale* - Audituri energetice, proiecte pentru îmbunătățirea eficienței energetice (reabilitare termică, retehnologizare iluminat interior extinderea utilizării SRE etc.), implementarea măsurilor de eficiență energetică, gestionarea energiei în clădiri;
- *Iluminatul public* - Retehnologizarea sistemului de iluminat public stradal, în piețe publice și zone publice deschise, întreținerea sistemelor de iluminat și a echipamentelor, punerea în aplicare a măsurilor de eficiență energetică specifice instalațiilor de iluminat;
- *Achizițiile publice* - Utilizarea criteriilor de EE în caietele de sarcini privind achiziții de echipamente și servicii energetice;
- *Comunicare* - Instruire, informare, promovare a măsurilor de EE.

Pentru a stabili obiectivele care vizează economisirea energiei pentru fiecare categorie de activități au fost analizate datele aferente fiecărui sector. A rezultat astfel Tabelul 4 care cuprinde obiectivele privind economiile de energie aferente fiecărui sector de activitate aflat în responsabilitatea APL pentru perioada 2015÷2017.

Tabelul 4 Obiective privind economiile de energie aferente fiecărui sector de activitate pentru perioada 2015÷2017

Sector	2015		2016		2017	
	Economii energie	%	Economii energie	%	Economii energie	%
Clădiri municipale	1103,1	99,9	643,2	99,8	156,0	99,2
Achiziții publice ecologice	0,5	0,0	0,5	0,1	0,5	0,3
Comunicare	0,7	0,1	0,7	0,1	0,7	0,4
Total	1104,3	100,0	644,4	100,0	157,2	100,0

8. ACȚIUNI DE EE CU ESTIMAREA ECONOMIILOR ANUALE DE ENERGIE, A BUGETULUI (INVESTIȚII NECESARE), DEFALCATE PE SECTOARE/ACTIVITĂȚI CU PERIOADELE SIMPLE DE RECUPERARE A INVESTIȚIILOR ȘI IDENTIFICAREA RESURSELOR FINANCIARE (INSTRUMENTE PRINCIPALE FINANCIARE).
(Tabelul 5)

Tabelul 5 Defalcarea investițiilor pe sectoare de consumatori si activități

Ierarhizarea acțiunilor și evidențierea măsurilor cu costuri reduse/fără costuri se regăsesc în ultima coloană

Sector	Economii anuale de energie MWh/an	Investiții estimate mii MDL	Perioada simplă de recuperare ani	Economii emisii CO ₂ t/an	Importanța măsurii / Surse de finanțare
Clădiri municipale					
Clădirea Primăriei Fălești					
Acțiunea 1. Izolarea termică a pereților exteriori cu aplicarea unui sistem cu polistiren expandat de 100 mm grosime și a soclului cu polistiren extrudat de 100 mm grosime.	63,3	318,5	5,8	12,8	2 FEE, FISM, Buget raional Buget local
Acțiunea 2. Izolarea termică a planșeului de sub acoperiș cu aplicarea unui sistem cu vată minerală cu grosimea de 150 mm și strat superior de protecție. Notă: Suplimentar pot fi necesare acțiuni de reparație în vederea refacerii hidroizolației, pentru a exclude pătrunderea apei (nu este inclus în calcul).	24,3	133,4	6,3	4,9	2 FEE, FISM, Buget raional Buget local
Acțiunea 3. Izolarea termică a planșeului peste subsol cu aplicarea unui sistem cu polistiren extrudat cu grosimea de 100 mm	6,7	58,1	9,9	1,4	2 FISM, Buget raional Buget local
Pachet de măsuri pentru îmbunătățirea anvelopei clădirii (Acțiunile 1÷3)	94,3	510,0	6,2	19,1	2 FEE, FISM, Buget raional Buget local

Sector	Economii anuale de energie MWh/an	Investiții estimate mii MDL	Perioada simplă de recuperare ani	Economii emisii CO ₂ t/an	Importanța măsurii / Surse de finanțare
<p>Acțiunea 4. Reproiectarea și înlocuirea sistemului de încălzire monotubular cu sistem bitubular (coloane, conducte orizontale și corpuri de încălzire noi, echipate cu ventile termostatică pentru reglajul temperaturii interioare, dispozitive automate de echilibrare în sistem). Sistemul monotubular existent este uzat, nu conține elemente de reglaj, nu poate asigura distribuția uniformă a căldurii în clădire și încălzirea fiecărei încăperi conform destinației.</p>	10,2	155,4		2,1	<p>3</p> <p>Măsura este strict necesară pentru asigurarea alimentării corecte cu căldură a spațiilor încălzite și nu este analizată ca o măsură de economisire a energiei în mod special.</p>
<p>Acțiunea 5. Retehnologizarea instalației de preparare ACM prin realizarea unei rețele de distribuție (tur/recirculare) și instalarea în clădire a unui sistem de producere a ACM folosind energia solară, inclusiv boiler de acumulare. Instalația urmează a fi conectată de asemenea la sistemul de alimentare cu energie termică, cu automatizare pentru funcționare complementară. Ca rezervă, rezervorul ACM va conține încălzitoare electrice (care pot fi folosite în calitate de sursă complementară vara).</p> <p><i>Avantajele acestei măsuri sunt: Prepararea ACM cu energie regenerabilă sau în centrala termică (nu electric).</i></p>	8,2	143,6	14,0	5,8	<p>2</p> <p>FEE, FISM, Buget raional Buget local</p>
<p>Acțiunea 6. Instalarea cazan de 20 kW pe peleți pentru producerea energiei termice necesare pentru încălzire spațială și prepararea ACM. Instalația urmează a fi conectată de asemenea la sistemul existent de alimentare cu energie termică, cu automatizare pentru funcționare complementară.</p> <p><i>Avantajele acestei măsuri sunt: utilizarea energiei regenerabile, reducerea costurilor de producere a energiei termice.</i></p>	0,0	144,0	9,5	8,4	<p>3</p> <p>FEE, FISM, Buget raional Buget local</p>
<p>Acțiunea 7. Instalarea unui sistem automat de reglare a temperaturii agentului termic livrat în sistemul de încălzire de la Centrala termică funcție de temperatura exterioară, care:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ va permite un consum mai eficient al energiei termice ▪ va permite funcționarea conform unui grafic de temperatură care să asigure producerea ACM la o temperatură necesară și sigură din punct de vedere sanitar. <p><i>Este cunoscută acțiunea bacteriei Legionella care proliferază în apa caldă la temperaturi între 25-45 °C dar care este distrusă la 60 °C.</i></p>	10,2	42,7	4,8	2,1	<p>2</p> <p>FEE, FISM, Buget raional Buget local</p>

Sector	Economii anuale de energie <i>MWh/an</i>	Investiții estimate <i>mii MDL</i>	Perioada simplă de recuperare <i>ani</i>	Economii emisii CO ₂ <i>t/an</i>	Importanța măsurii / Surse de finanțare
<p>Acțiunea 8. Întreținerea corectă a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	<p>Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsuri cu costuri reduse sau fără costuri</p>				
Grădinița nr. 4 „Licurici”					
<p>Acțiunea 1. Izolarea termică a pereților exteriori cu aplicarea unui sistem cu polistiren expandat de 100 mm grosime și a soclului cu polistiren extrudat de 100 mm grosime.</p>	19,1	104,5	6,0	3,9	2 FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 2. Izolarea termică a planșeului de sub acoperiș cu aplicarea unui sistem cu vată minerală cu grosimea de 150 mm și strat superior de protecție. Notă: Suplimentar pot fi necesare acțiuni de reparație în vederea refacerii hidroizolației, pentru a exclude pătrunderea apei (nu este inclus în calcul).</p>	23,9	118,6	5,4	4,8	2 FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Pachet de măsuri pentru îmbunătățirea anvelopei clădirii (Acțiunile 1÷2)</p>	43,0	223,1	5,4	8,7	2 FEE, FISM Buget local
<p>Acțiunea 3. Reproiectarea și înlocuirea sistemului de încălzire monotubular cu sistem bitubular (coloane, conducte orizontale și corpuri de încălzire noi, echipate cu ventile termostactice pentru reglajul temperaturii interioare, dispozitive automate de echilibrare în sistem). Sistemul monotubular existent este uzat, nu conține elemente de reglaj, nu poate asigura distribuția uniformă a căldurii în clădire și încălzirea fiecărei încăperi conform destinației.</p>	6,1	84,0		1,2	3 Masura este strict necesară pentru asigurarea alimentării corecte cu căldură a spațiilor încălzite și nu este analizată ca o măsură de economisire a energiei în mod special.

Sector	Economii anuale de energie MWh/an	Investiții estimate mii MDL	Perioada simplă de recuperare ani	Economii emisii CO ₂ t/an	Importanța măsurii / Surse de finanțare
<p>Acțiunea 4. Retehnologizarea instalației de preparare ACM prin instalarea în clădire a unui sistem de producere a ACM folosind energia solară, inclusiv instalație cu rezervor (boiler de acumulare) ACM și colectoare solare. Instalația urmează a fi conectată de asemenea la sistemul de alimentare cu energie termică, cu automatizare pentru funcționare complementară. Colectoarele solare urmează a fi instalate pe acoperișul clădirii. Ca rezervă, rezervorul ACM va conține încălzitoare electrice (care pot fi folosite în calitate de sursă complementară vara).</p> <p><i>Avantajele acestei măsuri sunt: Prepararea ACM cu energie regenerabilă sau în centrala termică (nu electric).</i></p>	4,5	79,2	16,6	3,2	2 FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 5. Instalare cazan de 20 kW pe peleți pentru producerea energiei termice necesara pentru încălzire spațială și prepararea ACM. Instalația urmează a fi conectată la sistemul existent de alimentare cu energie termică, cu automatizare pentru funcționare complementară.</p> <p><i>Avantajele acestei măsuri sunt: utilizarea energiei regenerabile, reducerea costurilor de producere a energiei termice.</i></p>	0,0	144,0	7,1	8,8	3 FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 6. Instalarea unui sistem automat de reglare a temperaturii agentului termic livrat în sistemul de încălzire de la Centrala termică funcție de temperatura exterioară, care:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ va permite un consum mai eficient al energiei termice ▪ va permite funcționarea conform unui grafic de temperatură care să asigure producerea ACM la o temperatură necesară și sigură din punct de vedere sanitar. <p><i>Este cunoscută acțiunea bacteriei Legionella care proliferează în apa caldă la temperaturi între 25-45 °C dar care este distrusă la 60 °C.</i></p>	7,7	42,7	6,1	1,5	2 FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 7. Întreținerea corespunzătoare a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. ▪ Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. ▪ Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	<p>Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsuri cu costuri reduse sau fără costuri</p>				

Sector	Economii anuale de energie MWh/an	Investiții estimate mii MDL	Perioada simplă de recuperare ani	Economii emisii CO ₂ t/an	Importanța măsurii / Surse de finanțare
Grădinița nr. 5 „Soarele”					
Acțiunea 1. Izolarea termică a pereților exteriori cu aplicarea unui sistem cu polistiren expandat de 100 mm grosime și a soclului cu polistiren extrudat de 100 mm grosime.	50,9	278,4	6,3	10,3	2 FEE, FISM, Buget raional Buget local
Acțiunea 2. Izolarea termică a planșeului de sub acoperiș cu aplicarea unui sistem cu vată minerală cu grosimea de 150 mm și strat superior de protecție. <i>Notă:</i> Suplimentar sunt necesare acțiuni de reparație în vederea refacerii hidroizolației, pentru a exclude pătrunderea apei (nu este inclus în calcul).	40,3	200,3	5,7	8,1	2 FEE, FISM, Buget raional Buget local
Acțiunea 3. Izolarea termică a planșeului peste subsol cu aplicarea unui sistem cu polistiren extrudat cu grosimea de 100 mm	8,7	68,4	9,0	1,8	2 FISM, Buget raional Buget local
Pachet de măsuri pentru îmbunătățirea anvelopei clădirii (Acțiunile 1÷3)	99,9	547,1	6,3	20,2	2 FEE, FISM, Buget raional Buget local
Acțiunea 4. Reproiectarea și înlocuirea sistemului de încălzire monotubular cu sistem bitubular (coloane, conducte orizontale și corpuri de încălzire noi, echipate cu ventile termostactice pentru reglajul temperaturii interioare, dispozitive automate de echilibrare în sistem). Sistemul monotubular existent este uzat, nu conține elemente de reglaj, nu poate asigura distribuția uniformă a căldurii în clădire și încălzirea fiecărei încăperi conform destinației.	11,2	260,4		2,3	3 Masura este strict necesară pentru asigurarea alimentării corecte cu căldură a spațiilor încălzite și nu este analizată ca o măsură de economisire a energiei în mod special.
Acțiunea 5. Retehnologizarea instalației de preparare ACM prin instalarea în clădire a unui sistem de producere a ACM folosind energia solară, inclusiv instalație cu rezervor (boiler de acumulare) ACM și colectoare solare. Instalația urmează a fi conectată de asemenea la sistemul de alimentare cu energie termică, cu automatizare pentru funcționare complementară. Colectoarele solare urmează a fi instalate pe acoperișul clădirii. Ca rezervă, rezervorul ACM va conține încălzitoare electrice (care pot fi folosite în calitate de sursă complementară vara). <i>Avantajele acestei măsuri sunt: Prepararea ACM cu energie regenerabilă sau în centrala termică (nu electric).</i>	54,4	950,4	14,0	38,2	2 FEE, FISM, Buget raional Buget local

Sector	Economii anuale de energie MWh/an	Investiții estimate mii MDL	Perioada simplă de recuperare ani	Economii emisii CO ₂ t/an	Importanța măsurii / Surse de finanțare
<p>Acțiunea 6. Înlocuirea becurilor incandescente (60 x 60 W) cu lămpi fluorescente compacte (25÷30 W) cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și care să asigure confortul ambiental din punct de vedere cromatic.</p> <p>Note: (1) În calcul s-a considerat o durată medie de funcționare de 10 ore pe zi. (2) În cazul în care este necesară înlocuirea corpurilor de iluminat, se recomandă instalarea unor corpuri de iluminat cu tuburi fluorescente (această soluție nu este inclusă în calcul).</p>	0,6	4,2	3,4	0,4	1 Buget local
<p>Acțiunea 7. Întreținerea corespunzătoare a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	<p>Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsuri cu costuri reduse sau fără costuri</p>				
Grădinița nr. 6 „Lăstărel”					
<p>Acțiunea 1. Izolarea termică a pereților exteriori cu aplicarea unui sistem cu polistiren expandat de 100 mm grosime și a soclului cu polistiren extrudat de 100 mm grosime.</p>	73,5	401,6	6,0	14,8	1 FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 2. Izolarea termică a planșeului de sub acoperiș cu aplicarea unui sistem cu vată minerală cu grosimea de 150 mm și strat superior de protecție.</p> <p>Notă: Suplimentar sunt necesare acțiuni de reparație în vederea refacerii hidroizolației, pentru a exclude pătrunderea apei (nu este inclus în calcul).</p>	53,5	266,0	5,4	10,8	1 FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Pachet de măsuri pentru îmbunătățirea anvelopei clădirii (Acțiunile 1÷2)</p>	127,0	667,6	5,7	25,6	1 FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 3. Reproiectarea și înlocuirea sistemului de încălzire monotubular cu sistem bitubular (coloane, conducte orizontale și corpuri de încălzire noi, echipate cu ventile termostactice pentru reglajul temperaturii interioare, dispozitive automate de echilibrare în sistem). Sistemul monotubular existent este uzat, nu conține elemente de reglaj, nu poate asigura distribuția uniformă a căldurii în clădire și încălzirea fiecărei încăperi conform destinației.</p>	17,5	315,0		3,5	3 Masura este strict necesară pentru asigurarea alimentării corecte cu căldură a spațiilor încălzite și nu este analizată ca o măsură de economisire a energiei în mod special.

Sector	Economii anuale de energie MWh/an	Investiții estimate mii MDL	Perioada simplă de recuperare ani	Economii emisii CO ₂ t/an	Importanța măsurii / Surse de finanțare
<p>Acțiunea 4. Retehnologizarea instalației de preparare ACM prin realizarea unei rețele de distribuție (tur/recirculare) și instalarea în clădire a unui sistem de producere a ACM folosind energia solară, inclusiv instalație cu rezervor (boiler de acumulare) ACM și colectoare solare. Instalația urmează a fi conectată de asemenea la sistemul de alimentare cu energie termică, cu automatizare pentru funcționare complementară. Colectoarele solare urmează a fi instalate pe acoperișul clădirii. Ca rezervă, rezervorul ACM va conține încălzitoare electrice (care pot fi folosite în calitate de sursă complementară vara).</p> <p><i>Avantajele acestei măsuri sunt: Prepararea ACM cu energie regenerabilă sau în centrala termică (nu electric).</i></p>	43,9	767,3	16,6	30,8	2 FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 5. Instalarea unui cazan de 50 kW pe peleți pentru producerea energiei termice necesara pentru încălzire spațială și prepararea ACM. Instalația urmează a fi conectată de asemenea la sistemul existent de alimentare cu energie termică, cu automatizare pentru funcționare complementară.</p> <p><i>Avantajele acestei măsuri sunt: utilizarea energiei regenerabile, reducerea costurilor de producere a energiei termice.</i></p>	0,0	360,0	7,1	22,0	3 FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 6. Instalarea unui sistem automat de reglare a temperaturii agentului termic livrat în sistemul de încălzire de la Centrala termică funcție de temperatura exterioară, care:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ va permite un consum mai eficient al energiei termice ▪ va permite funcționarea conform unui grafic de temperatură care să asigure producerea ACM la o temperatură necesară și sigură din punct de vedere sanitar. <p><i>Este cunoscută acțiunea bacteriei Legionella care proliferază în apa caldă la temperaturi între 25-45 °C dar care este distrusă la 60 °C.</i></p>	15,3	45,1	3,2	3,1	2 FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 7. Înlocuirea becurilor incandescente (20 x 75÷100 W) cu lămpi fluorescente compacte (25÷30 W) cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și care să asigure confortul ambiental din punct de vedere cromatic.</p> <p>Note: (1) În calcul s-a considerat o durată medie de funcționare de 10 ore pe zi. (2) În cazul în care este necesară înlocuirea corpurilor de iluminat, se recomandă instalarea unor corpuri de iluminat cu tuburi fluorescente (această soluție nu este inclusă în calcul).</p>	0,8	5,6	3,4	0,6	1 Buget local

Sector	Economii anuale de energie <i>MWh/an</i>	Investiții estimate <i>mii MDL</i>	Perioada simplă de recuperare <i>ani</i>	Economii emisii CO ₂ <i>t/an</i>	Importanța măsurii / Surse de finanțare
<p>Acțiunea 8. Întreținerea corespunzătoare a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	<p>Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsuri cu costuri reduse sau fără costuri</p>				
Grădinița creșă nr. 8 „Maliutca”					
<p>Acțiunea 1. Izolarea termică a pereților exteriori cu aplicarea unui sistem cu polistiren expandat de 100 mm grosime și a soclului cu polistiren extrudat de 100 mm grosime.</p>	33,4	182,3	6,0	6,7	<p>2 FEE, FISM, Buget raional Buget local</p>
<p>Acțiunea 2. Izolarea termică a planșeului de sub acoperiș cu aplicarea unui sistem cu vată minerală cu grosimea de 150 mm și strat superior de protecție.</p> <p>Notă: Suplimentar pot fi necesare acțiuni de reparație în vederea refacerii hidroizolației, pentru a exclude pătrunderea apei (nu este inclus în calcul).</p>	33,7	167,2	5,4	6,8	<p>2 FEE, FISM, Buget raional Buget local</p>
<p>Pachet de măsuri pentru îmbunătățirea anvelopei clădirii (Acțiunile 1÷2)</p>	67,1	349,5	5,7	13,5	<p>2 FEE, FISM, Buget raional Buget local</p>
<p>Acțiunea 3. Reproiectarea și înlocuirea sistemului de încălzire monotubular cu sistem bitubular (coloane, conducte orizontale și corpuri de încălzire noi, echipate cu ventile termostactice pentru reglajul temperaturii interioare, dispozitive automate de echilibrare în sistem). Sistemul monotubular existent este uzat, nu conține elemente de reglaj, nu poate asigura distribuția uniformă a căldurii în clădire și încălzirea fiecărei încăperi conform destinației.</p>	9,0	92,4		1,8	<p>3 Masura este strict necesară pentru asigurarea alimentării corecte cu căldură a spațiilor încălzite și nu este analizată ca o măsură de economisire a energiei în mod special.</p>

Sector	Economii anuale de energie MWh/an	Investiții estimate mii MDL	Perioada simplă de recuperare ani	Economii emisii CO ₂ t/an	Importanța măsurii / Surse de finanțare
<p>Acțiunea 4. Retehnologizarea instalației de preparare ACM prin realizarea unei rețele de distribuție (tur/recirculare) și instalarea în clădire a unui sistem de producere a ACM folosind energia solară, inclusiv instalație cu rezervor (boiler de acumulare) ACM și colectoare solare. Instalația urmează a fi conectată de asemenea la sistemul de alimentare cu energie termică, cu automatizare pentru funcționare complementară. Colectoarele solare urmează a fi instalate pe acoperișul clădirii. Ca rezervă, rezervorul ACM va conține încălzitoare electrice (care pot fi folosite în calitate de sursă complementară vara).</p> <p><i>Avantajele acestei măsuri sunt: Prepararea ACM cu energie regenerabilă sau în centrala termică (nu electric).</i></p>	11,8	205,4	16,6	8,2	2 FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 5. Instalarea în clădirea Centrale Termice a unui cazan de 30 kW pe peleți pentru producerea energiei termice necesara pentru încălzire spațială și prepararea ACM și a unui sistem automat de reglare a temperaturii agentului termic livrat în sistemul de încălzire de la Centrala termică funcție de temperatura exterioară, care:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ va permite un consum mai eficient al energiei termice ▪ va permite funcționarea conform unui grafic de temperatură care să asigure producerea ACM la o temperatură necesară și sigură din punct de vedere sanitar. <p><i>Avantajele acestei măsuri sunt: utilizarea energiei regenerabile, reducerea costurilor de producere a energiei termice.</i> <i>Este cunoscută acțiunea bacteriei Legionella care proliferează în apa caldă la temperaturi între 25-45 °C dar care este distrusă la 60 °C.</i></p>	11,3	259,5	4,9	15,5	3 FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 6. Înlocuirea becurilor incandescente (26 x 60 W) cu lămpi fluorescente compacte (25÷30 W) cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și care să asigure confortul ambiental din punct de vedere cromatic.</p> <p>Note: (1) În calcul s-a considerat o durată medie de funcționare de 10 ore pe zi. (2) În cazul în care este necesară înlocuirea corpurilor de iluminat, se recomandă instalarea unor corpuri de iluminat cu tuburi fluorescente (această soluție nu este inclusă în calcul).</p>	0,5	1,8	1,7	0,4	1 Buget local
<p>Acțiunea 7. Întreținerea corespunzătoare a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. ▪ Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. ▪ Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	<p>Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsuri cu costuri reduse sau fără costuri</p>				

Sector	Economii anuale de energie MWh/an	Investiții estimate mii MDL	Perioada simplă de recuperare ani	Economii emisii CO ₂ t/an	Importanța măsurii / Surse de finanțare
Grădinița nr. 10					
Acțiunea 1. Izolarea termică a pereților exteriori cu aplicarea unui sistem cu polistiren expandat de 100 mm grosime și a soclului cu polistiren extrudat de 100 mm grosime.	255,6	1162,3	5,2	51,6	1 FEE, FISM, Buget raional Buget local
Acțiunea 2. Izolarea termică a planșeului de sub acoperiș cu aplicarea unui sistem cu vată minerală cu grosimea de 150 mm și strat superior de protecție. Notă: Suplimentar pot fi necesare acțiuni de reparație în vederea refacerii hidroizolației, pentru a exclude pătrunderea apei (nu este inclus în calcul).	136,9	680,2	5,7	27,7	1 FEE, FISM, Buget raional Buget local
Acțiunea 3. Înlocuirea ferestrelor și ușilor exterioare vechi cu ferestre și uși tip termopan PVC (pachet de sticlă dublă cu straturi termorefectoare Low-E, rame PVC, mecanisme cu diferite posibilități de deschidere (orizontală, verticală) și microventilație.	67,8	471,9	8,0	13,7	1 FISM, Buget raional Buget local
Acțiunea 4. Izolarea termică a planșeului peste subsol cu aplicarea unui sistem cu polistiren extrudat cu grosimea de 100 mm	83,4	653,6	9,0	16,8	1 FISM, Buget raional Buget local
Pachet de măsuri pentru îmbunătățirea anvelopei clădirii (Acțiunile 1÷4)	543,7	2968,0	6,3	109,8	1 FEE, FISM, Buget raional Buget local
Acțiunea 5. Reproiectarea și înlocuirea sistemului de încălzire monotubular cu sistem bitubular (coloane, conducte orizontale și corpuri de încălzire noi, echipate cu ventile termostactice pentru reglajul temperaturii interioare, dispozitive automate de echilibrare în sistem). Sistemul monotubular existent este uzat, nu conține elemente de reglaj, nu poate asigura distribuția uniformă a căldurii în clădire și încălzirea fiecărei încăperi conform destinației.	55,8	420,0		11,3	3 Masura strict necesară pt asigurarea alimentării corecte cu căldură a spațiilor încălzite. Nu este analizată ca măsură de economisire energie.

Sector	Economii anuale de energie MWh/an	Investiții estimate mii MDL	Perioada simplă de recuperare ani	Economii emisii CO ₂ t/an	Importanța măsurii / Surse de finanțare
<p>Acțiunea 6. Retehnologizarea instalației de preparare ACM prin realizarea unei rețele de distribuție (tur/recirculare) și instalarea în clădire a unui sistem de producere a ACM folosind energia solară, inclusiv instalație cu rezervor (boiler de acumulare) ACM și colectoare solare. Instalația urmează a fi conectată de asemenea la sistemul de alimentare cu energie termică, cu automatizare pentru funcționare complementară. Colectoarele solare urmează a fi instalate pe acoperișul clădirii. Ca rezervă, rezervorul ACM va conține încălzitoare electrice (care pot fi folosite în calitate de sursă complementară vara).</p> <p><i>Avantajele acestei măsuri sunt: Prepararea ACM cu energie regenerabilă sau în centrala termică (nu electric).</i></p>	53,9	940,5	14,0	37,8	2 FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 7. Instalarea unui cazan de 80 kW pe peleți pentru producerea energiei termice necesara pentru încălzire spațială și prepararea ACM. Instalația urmează a fi conectată de asemenea la sistemul existent de alimentare cu energie termică, cu automatizare pentru funcționare complementară.</p> <p><i>Avantajele acestei măsuri sunt: utilizarea energiei regenerabile, reducerea costurilor de producere a energiei termice.</i></p>	0,0	576,0	9,1	35,2	3 FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 8 Înlocuirea becurilor incandescente (140 x 60÷100 W) cu lămpi fluorescente compacte (25÷30 W) cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și care să asigure confortul ambiental din punct de vedere cromatic.</p> <p>Note: (1) În calcul s-a considerat o durată medie de funcționare de 10 ore pe zi. (2) În cazul în care este necesară înlocuirea corpurilor de iluminat, se recomandă instalarea unor corpuri de iluminat cu tuburi fluorescente (această soluție nu este inclusă în calcul).</p>	2,8	9,8	1,7	2,0	1 Buget local
<p>Acțiunea 9 Întreținerea corespunzătoare a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. ▪ Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. ▪ Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	<p>Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsuri cu costuri reduse sau fără costuri</p>				

Sector	Economii anuale de energie MWh/an	Investiții estimate mii MDL	Perioada simplă de recuperare ani	Economii emisii CO ₂ t/an	Importanța măsurii / Surse de finanțare
Grădinița nr. 12 „Andrieș”					
Acțiunea 1. Izolarea termică a pereților exteriori cu aplicarea unui sistem cu polistiren expandat de 100 mm grosime și a soclului cu polistiren extrudat de 100 mm grosime.	97,2	442,0	5,2	19,6	1 FEE, FISM, Buget raional Buget local
Acțiunea 2. Izolarea termică a planșeului de sub acoperiș cu aplicarea unui sistem cu vată minerală cu grosimea de 150 mm și strat superior de protecție. Notă: Suplimentar pot fi necesare acțiuni de reparație în vederea refacerii hidroizolației, pentru a exclude pătrunderea apei (nu este inclus în calcul).	104,8	520,6	5,7	21,2	1 FEE, FISM, Buget raional Buget local
Acțiunea 3. Înlocuirea ferestrelor și ușilor exterioare vechi cu ferestre și uși tip termopan PVC (pachet de sticlă dublă cu straturi termorelectoare Low-E, rame PVC, mecanisme cu diferite posibilități de deschidere (orizontală, verticală) și microventilație.	31,9	222,3	8,0	6,5	1 FISM, Buget raional Buget local
Acțiunea 4. Izolarea termică a planșeului peste subsol cu aplicarea unui sistem cu polistiren extrudat cu grosimea de 100 mm	13,1	102,6	9,0	2,6	1 FISM, Buget raional Buget local
Pachet de măsuri pentru îmbunătățirea anvelopei clădirii (Acțiunile 1÷4)	247,0	1287,5	6,0	49,9	1 FEE, FISM, Buget raional Buget local
Acțiunea 5. Reproiectarea și înlocuirea sistemului de încălzire monotubular cu sistem bitubular (coloane, conducte orizontale și corpuri de încălzire noi, echipate cu ventile termostactice pentru reglajul temperaturii interioare, dispozitive automate de echilibrare în sistem). Sistemul monotubular existent este uzat, nu conține elemente de reglaj, nu poate asigura distribuția uniformă a căldurii în clădire și încălzirea fiecărei încăperi conform destinației.	25,7	339,5		5,2	3 Masura este strict necesară pentru asigurarea alimentării corecte cu căldură a spațiilor încălzite și nu este analizată ca o măsură de economisire a energiei în mod special.

Sector	Economii anuale de energie MWh/an	Investiții estimate mii MDL	Perioada simplă de recuperare ani	Economii emisii CO ₂ t/an	Importanța măsurii / Surse de finanțare
<p>Acțiunea 6. Retehnologizarea instalației de preparare ACM prin realizarea unei rețele de distribuție (tur/recirculare) și instalarea în clădire a unui sistem de producere a ACM folosind energia solară, inclusiv instalație cu rezervor (boiler de acumulare) ACM și colectoare solare. Instalația urmează a fi conectată de asemenea la sistemul de alimentare cu energie termică, cu automatizare pentru funcționare complementară. Colectoarele solare urmează a fi instalate pe acoperișul clădirii. Ca rezervă, rezervorul ACM va conține încălzitoare electrice (care pot fi folosite în calitate de sursă complementară vara).</p> <p><i>Avantajele acestei măsuri sunt: Prepararea ACM cu energie regenerabilă sau în centrala termică (nu electric).</i></p>	70,9	1237,5	14,0	49,7	<p>2 FEE, FISM, Buget raional Buget local</p>
<p>Acțiunea 7. Instalarea unui cazan de 40 kW pe peleți pentru producerea energiei termice necesara pentru încălzire spațială și prepararea ACM. Instalația urmează a fi conectată de asemenea la sistemul existent de alimentare cu energie termică, cu automatizare pentru funcționare complementară.</p> <p><i>Avantajele acestei măsuri sunt: utilizarea energiei regenerabile, reducerea costurilor de producere a energiei termice.</i></p>	0,0	288,0	9,1	17,6	<p>3 FEE, FISM, Buget raional Buget local</p>
<p>Acțiunea 8. Instalarea unui sistem automat de reglare a temperaturii agentului termic livrat în sistemul de încălzire de la Centrala termică funcție de temperatura exterioară, care:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ va permite un consum mai eficient al energiei termice ▪ va permite funcționarea conform unui grafic de temperatură care să asigure producerea ACM la o temperatură necesară și sigură din punct de vedere sanitar. <p><i>Este cunoscută acțiunea bacteriei Legionella care proliferează în apa caldă la temperaturi între 25-45 °C dar care este distrusă la 60 °C.</i></p>	32,1	44,3	1,6	6,5	<p>2 FEE, FISM FEE, FISM, Buget raional Buget local</p>
<p>Acțiunea 9 Înlocuirea becurilor incandescente (140 x 60 W) cu lămpi fluorescente compacte (25÷30 W) cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și care să asigure confortul ambiental din punct de vedere cromatic.</p> <p>Note: (1) În calcul s-a considerat o durată medie de funcționare de 10 ore pe zi. (2) În cazul în care este necesară înlocuirea corpurilor de iluminat, se recomandă instalarea unor corpuri de iluminat cu tuburi fluorescente (această soluție nu este inclusă în calcul).</p>	1,4	9,8	3,4	1,0	<p>1 Buget local</p>

Sector	Economii anuale de energie <i>MWh/an</i>	Investiții estimate <i>mii MDL</i>	Perioada simplă de recuperare <i>ani</i>	Economii emisii CO ₂ <i>t/an</i>	Importanța măsurii / Surse de finanțare
<p>Acțiunea 10. Întreținerea corespunzătoare a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	<p>Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsuri cu costuri reduse sau fără costuri</p>				
Casa de cultură Fabrica de zahăr					
<p>Acțiunea 1. Izolarea termică a pereților exteriori cu aplicarea unui sistem cu polistiren expandat de 100 mm grosime și a soclului cu polistiren extrudat de 100 mm grosime.</p>	72,4	364,1	5,8	14,6	1 FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 2. Izolarea termică a planșeului de sub acoperiș cu aplicarea unui sistem cu vată minerală cu grosimea de 150 mm și strat superior de protecție. Notă: Suplimentar pot fi necesare acțiuni de reparație în vederea refacerii hidroizolației, pentru a exclude pătrunderea apei (nu este inclus în calcul).</p>	77,5	426,0	6,3	15,7	1 FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 3. Înlocuirea ferestrelor și ușilor exterioare vechi cu ferestre și uși tip termopan PVC (pachet de sticlă dublă cu straturi termorefectoare Low-E, rame PVC, mecanisme cu diferite posibilități de deschidere (orizontală, verticală) și microventilație.</p>	17,3	133,3	8,8	3,5	1 FISM, Buget local Buget raional
<p>Acțiunea 4. Izolarea termică a planșeului peste subsol cu aplicarea unui sistem cu polistiren extrudat cu grosimea de 100 mm</p>	10,5	91,2	9,9	2,1	1 FISM, Buget raional Buget local
<p>Pachet de măsuri pentru îmbunătățirea anvelopei clădirii (Acțiunile 1÷4)</p>	177,7	1014,6	6,6	35,9	1 FEE, FISM, Buget raional Buget local

Sector	Economii anuale de energie <i>MWh/an</i>	Investiții estimate <i>mii MDL</i>	Perioada simplă de recuperare <i>ani</i>	Economii emisii CO ₂ <i>t/an</i>	Importanța măsurii / Surse de finanțare
<p>Acțiunea 5. . Proiectarea și instalarea unui sistem de încălzire bitubular (coloane, conducte orizontale și corpuri de încălzire noi, echipate cu ventile termostactice pentru reglajul temperaturii interioare, dispozitive automate de echilibrare în sistem). Sistemul monotubular existent este uzat, nu conține elemente de reglaj, nu poate asigura distribuția uniformă a căldurii în clădire și încălzirea fiecărei încăperi conform destinației.</p>	9,2	268,8		1,8	<p>3 Masura este strict necesară pentru asigurarea alimentării corecte cu căldură a spațiilor încălzite și nu este analizată ca o măsură de economisire a energiei în mod special.</p>
<p>Acțiunea 6. Retehnologizarea instalației de preparare ACM prin realizarea unei rețele de distribuție (tur/recirculare) și instalarea în clădire a unui sistem de producere a ACM folosind energia solară, inclusiv instalație cu rezervor (boiler de acumulare) ACM și colectoare solare. Instalația urmează a fi conectată de asemenea la sistemul de alimentare cu energie termică, cu automatizare pentru funcționare complementară. Colectoarele solare urmează a fi instalate pe acoperișul clădirii. Ca rezervă, rezervorul ACM va conține încălzitoare electrice (care pot fi folosite în calitate de sursă complementară vara). <i>Avantajele acestei măsuri sunt: Prepararea ACM cu energie regenerabilă sau în centrala termică (nu electric).</i></p>	3,1	54,5	14,0	2,2	<p>2 FEE, FISM, Buget raional Buget local</p>
<p>Acțiunea 7. Instalarea unui cazan de 30 kW pe peleți pentru producerea energiei termice necesara pentru încălzire spațială și prepararea ACM. Instalația urmează a fi conectată de asemenea la sistemul existent de alimentare cu energie termică, cu automatizare pentru funcționare complementară. <i>Avantajele acestei măsuri sunt: utilizarea energiei regenerabile, reducerea costurilor de producere a energiei termice.</i></p>	0,0	216,0	9,5	12,6	<p>3 FEE, FISM, Buget raional Buget local</p>

Sector	Economii anuale de energie MWh/an	Investiții estimate mii MDL	Perioada simplă de recuperare ani	Economii emisii CO ₂ t/an	Importanța măsurii / Surse de finanțare
<p>Acțiunea 8. Instalarea unui sistem automat de reglare a temperaturii agentului termic livrat în sistemul de încălzire de la Centrala termică funcție de temperatura exterioară, care:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ va permite un consum mai eficient al energiei termice ▪ va permite funcționarea conform unui grafic de temperatură care să asigure producerea ACM la o temperatură necesară și sigură din punct de vedere sanitar. <p><i>Este cunoscută acțiunea bacteriei Legionella care proliferează în apa caldă la temperaturi între 25-45 °C dar care este distrusă la 60 °C.</i></p>	22,9	43,5	2,2	4,6	2 FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 9 Înlocuirea becurilor incandescente (80 x 60÷100 W) cu lămpi fluorescente compacte (25÷30 W) cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și care să asigure confortul ambiantal din punct de vedere cromatic.</p> <p>Note: (1) În calcul s-a considerat o durată medie de funcționare de 10 ore pe zi. (2) În cazul în care este necesară înlocuirea corpurilor de iluminat, se recomandă instalarea unor corpuri de iluminat cu tuburi fluorescente (această soluție nu este inclusă în calcul).</p>	1,6	5,6	1,7	1,1	1 Buget local
<p>Acțiunea 10. Întreținerea corespunzătoare a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiantal din punct de vedere cromatic. ▪ Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. ▪ Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	<p>Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsuri cu costuri reduse sau fără costuri</p>				
Casa de cultură și Biblioteca Stația Fălești					
<p>Acțiunea 1. Întreținerea corespunzătoare a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiantal din punct de vedere cromatic. ▪ Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. ▪ Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	<p>Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsuri cu costuri reduse sau fără costuri</p>				

Sector	Economii anuale de energie MWh/an	Investiții estimate mii MDL	Perioada simplă de recuperare ani	Economii emisii CO ₂ t/an	Importanța măsurii / Surse de finanțare
Achizitii publice					
<p>Actiunea 1 Introducerea criteriilor de eficiență energetică în caietele de sarcini pentru achiziționarea de produse, servicii și lucrări. Criteriul principal de selecție să fie varianta cea mai bună din punct de vedere economic și nu varianta cu prețul cel mai scăzut, deoarece aceasta nu ia în considerare și cheltuielile pe ciclul de viață. Exemple de informații în acest sens pot fi consultate la: http://www.buy-smart.info/ro sau http://ec.europa.eu/environment/gpp/first_set_en.htm</p>	0,5			0,35	<p>Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsură fără costuri</p>
Comunicare					
<p>Actiunea 1 Sesiuni de instruire dedicate funcționarilor din primărie, consumatorilor finali cu privire la măsuri de eficiență energetică posibile și la modul lor de implementare. Campanii de informare în școli cu exemple de bună practică. Va crește astfel gradul de conștientizare cu privire la aceste aspecte și va fi stimulat un comportament care favorizează reducerea consumurilor de energie.</p>	0,3			0,21	<p>Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsură fără costuri sau cu costuri reduse</p>
<p>Actiunea 2 Organizarea de Servicii sau/și a unui Punct de Informare cu privire la eficiența energetică. Zona de informare poate fi și pe site-ul Primăriei. Exemplu:Un simplu click spre economia de energie (acestea putând fi platforme on-line realizate în cadrul unor proiecte de eficiență energetică după exemple din țări europene sau cu legătură inclusă în site-ul Primăriei la www.topten.info.ro sau www.buy-smart.info sau www.appliance-energy-costs.eu/ro/)</p>	0,3			0,21	<p>Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsură fără costuri sau cu costuri reduse</p>

Sector	Economii anuale de energie MWh/an	Investiții estimate mii MDL	Perioada simplă de recuperare ani	Economii emisii CO ₂ t/an	Importanța măsurii / Surse de finanțare
Actiunea 3 Organizarea Zilelor Municipale ale Energiei, cu competiții, cu accent pe participarea tinerei generații și premierea celor mai bune acțiuni de utilizare eficientă a energiei.	0,1			0,01	
TOTAL Anul 1	1104,3	5974,5		227,5	
TOTAL Anul 2	644,4	6226,4		256,0	
TOTAL Anul 3	12,5	1987,5		120,9	
Total schimbare sistem încălzire	144,7	1935,5		29,2	
Total general	1905,9	16123,9		633,5	

Notă:

Pentru implementarea măsurilor de eficiență energetică identificate sunt necesare, după caz, efectuarea de audituri energetice și/sau elaborarea documentațiilor de proiect.

Calculule pentru măsurile de eficiență energetică în clădiri au fost efectuate folosind ca valori de referință valorile calculate pentru acoperirea necesarului de energie în condiții corespunzătoare (de confort și siguranță) pentru clădiri și iluminat stradal plecând de la situația actuală.

Codul culorilor utilizate:

	Acțiuni permanente			Acțiuni de EE pentru anul 2
	Acțiuni de EE pentru anul 1			Acțiuni de EE pentru anul 3

Având în vedere importanța mare a creșterii gradului de conștientizare și educare a populației cu privire la promovarea comportamentului favorabil economisirii de energie, au fost evidențiate în ultima coloană, acțiunile care vizează măsuri având costuri reduse sau fără costuri.

Observatii

1. Analiza energetică a consumatorilor din orașul Fălești a avut la bază informațiile transmise de APL Fălești
2. Consumurile au inclus și consumatorii obiectivelor deja reabilitate.
3. Înlocuirea sistemului învechit monotubular cu bitubular nu este o măsură strict de EE, dar este necesară pentru asigurarea alimentării corecte cu căldură a spațiilor încălzite și nu este analizată ca o măsură de economisire a energiei în mod special. De aceea, APL poate analiza cel mai bine momentul când o va putea implementa. Aceste măsuri au fost prinse în investițiile aferente pentru fiecare an.
4. De asemenea, se recomandă ca pe viitor, să fie utilizate numai sisteme bitubulare de distribuție a căldurii. Acestea au avantajul că apa caldă patrunde cu aceeași temperatură în toate corpurile de încălzire unde se răcește uniform. Sistemele monotubulare au dezavantajul că temperatura agentului de încălzire se răcește pe măsură ce parcurge circuitul de încălzire, corpurile de încălzire primind din ce în ce mai puțină căldură. Astfel, sunt necesare suprafețe din ce în ce mai mari pentru radiatoare, consumatorii de la capătul rețelei fiind cei mai dezavantajați.
5. Reabilitarea sau re tehnologizarea surselor de alimentare cu căldură include în toate cazurile instalarea de contoare de căldură la sursă și la consumatori. De asemenea, la modificarea distribuției interioare de căldură se recomandă instalarea de ventile termostactice pe fiecare corp de încălzire.
6. Având în vedere că la majoritatea obiectivelor vizate pentru implementarea măsurilor de creștere a EE nu au fost efectuate bilanțuri energetice, se recomandă programarea executării acestora în conformitate cu reglementările în vigoare și cu cele stipulate în DIRECTIVA 2012/27/UE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE.
7. Pentru creșterea siguranței în alimentarea cu energie termică, dar și pentru dezvoltarea valorificării SRE, pentru toate clădirile, chiar dacă dispun de CT pe gaze naturale a fost recomandată instalarea de cazane pe peleți. Implementarea acestor măsuri se va putea realiza numai pe baza unor studii care să aiba în vedere indicatorii financiari, strategia de utilizare în viitor și considerentele de ordin social.
8. Analizele situației energetice actuale și a măsurilor de creștere a eficienței energetice au avut în vedere toate domeniile și aspectele care conduc la creșterea eficienței energetice fără a elimina acele măsuri care aparent prezintă

importanță economică redusă, dar care prin multiplicare pot deveni semnificative (vezi situația înlocuirii becurilor cu incandescență).

- 9.** La Grădinița nr. 5 „Soarele” se constată o practică incorectă, lipsită de eficiență energetică, unde la CT-ul SACET-ului, deși există contoare electronice de energie termică furnizată obiectivelor alimentate, decontarea costurilor se face proporțional cu ponderea suprafețelor încălzite în cantitatea totală livrată de la CT. Este un procedeu inechitabil pentru beneficiari și descurajează implementarea unor măsuri de creștere a eficienței energetice pentru reducerea consumurilor de căldură pentru încălzire spațială. Se recomandă verificarea și instruirea personalului de exploatare pentru conștientizarea importanței utilizării contoarelor de căldură și trecerea de urgență la utilizarea curentă a acestor echipamente.
- 10.** Tot legat de Grădinița nr. 5 „Soarele” și împreună cu ceilalți consumatori alimentați de SACET se recomandă instalarea în CT a unui cazan pe peleți și a echipamentelor de reglare automată a temperaturii agentului termic livrat pentru încălzire spațială funcție de temperatura exterioară.
- 11.** O altă situație care poate conduce la un management energetic lipsit de eficiență este aplicarea măsurilor de creștere a eficienței energetice fără a lua în prealabil măsuri pentru repararea componentelor de clădiri. Este cazul acoperișurilor care prezintă defecte ce permit pătrunderea apelor pluviale. În astfel de situații se recomandă să nu se aplice măsura de creștere a eficienței energetice până când nu se realizează toate reparațiile necesare. Este cazul Grădiniței creșe nr. 8 „Maliutca”.

Descrierea efectelor implementării soluțiilor de EE la consumatorii tip clădiri și iluminat

Clădiri municipale

Prin aplicarea soluțiilor de reabilitare termică a anvelopei clădirii se obține îmbunătățirea performanței de izolare termică a clădirii și apropierea sau chiar încadrarea în condițiile normate referitoare la rezistențele termice ale elementelor de construcție.

Soluția de amplasare a unui strat termoizolant suplimentar de 100 mm, din polistiren expandat protejat cu tencuiala subțire armată cu plasa de fibre de sticlă prezintă următoarele avantaje: corectează punctele termice, protejează elementele de construcție structurale și structura în ansamblu de variațiile temperaturii exterioare, păstrează suprafețele interioare utile și locuibile, păstrează poziția corpurilor statice și a conductelor, se finalizează cu renovarea fatadelor, elementele de clădire pot fi funcționale pe perioada reabilitării, iar finisajele interioare se păstrează.

Stratul suport este pregătit prin verificare și eventual reparare, inclusiv planeitatea, curățare de praf și depuneri. Placile de polistiren sunt fixate prin lipire pe suprafața suport, lipirea fiind executată local pe fâșii sau în puncte. Fixarea stratului termoizolant se mai poate realiza mecanic (cu bolturi) și chiar aplicând ambele procedee. Pentru reducerea efectului negativ al punctelor termice trebuie asigurată pe cât posibil continuitatea stratului termoizolant, în special la racordarea cu soclul, în zona terasei/acoperișului etc.

Rosturile la montaj trebuie să fie de dimensiuni cât mai mici și decalate pe randurile adiacente având grijă ca adezivul să nu fie în exces și să nu ajungă în rosturi pentru a evita apariția crapăturilor în stratul de finisaj.

Economiile cele mai importante se găsesc la placarea peretilor verticali cu polistiren expandat. Cea mai mare parte a energiei utile pentru încălzirea spațiilor în clădire este reprezentată de căldura necesară pentru acoperirea pierderilor prin transfer, prin partile opace ale peretilor exteriori astfel că reducerea acestor pierderi trebuie să reprezinte prioritatea specială.

Înlocuirea tâmplăriei exterioare cu tâmplărie performantă cu camere dotate cu fante de circulație naturală controlată a aerului între exterior și spațiile ocupate (pentru evitarea producerii condensului) și vitraj termoizolant low-e, se justifică economic în pachet cu alte soluții și nu ca soluție de sine statătoare. Această soluție are avantajul unui remarcabil spor de confort interior atât termic cât și acustic.

Izolația termică cu grosimea de 100 mm polistiren expandat este suficientă pentru zona climatică a orașului Fălești, peste această valoare, economiile rezultate nemaifiind atractive din punct de vedere tehnic și economic.

Investiția se recuperează pe durata de viață estimată.

Totodată, este necesară verificarea aspectului zidăriei (prezența fisurilor) precum și integritatea tencuiei, iar înainte de aplicarea termosistemului, se vor îndepărta zonele de tencuială neaderente, fisurate sau crapate, se vor repara local după care se poate aplica polistirenul expandat.

În cazul podului, se va verifica, starea tehnica a elementelor constructive ale sarpantei (popi, pane, capriori, clesti, talpi, cosoroabe etc.), integritatea asterelii, a cartonului bitumat de sub tigla. Daca se constata deteriorari ale elementelor constructive ale sarpantei sau asterelii si cartonului bitumat, se vor lua masuri de remediere si reparatii ale acestora, pana la inlocuirea lor partiala sau totala, dupa caz. De asemenea se vor verifica la nivelul învelitorii (realizate din țiglă profilată) integritatea și etanșeităea acesteia. Dacă se constată deteriorari ale țiglelor sau infiltrații de apa se vor lua masuri de inlocuire parțială a țiglelor deteriorate, pana la inlocuirea totala a acesteia sau schimbarea tipului de invelitoare pentru a impiedica infiltratia apei pluviale sau a zapezii.

In vederea realizarii indicatorilor tehnico-economici este necesara respectarea caracteristicilor tehnice recomandate in proiectul tehnic pentru materialele utilizate in reabilitare.

Iluminatul interior reprezinta unul din consumatorii de electricitate la care aspectele luminotehnice, energetice, economice si estetice, trebuie analizate impreuna. Desi costul electricitatii consumate este important, adaptarea nivelului de iluminare in scopul reducerii consumului total de energie determina costuri mult mai mari ca urmare a cheltuielilor indirecte. Reducerea consumurilor de electricitate la iluminat cu respectarea integrala a parametrilor de confort se realizeaza printr-un management adecvat care implica: utilizarea de scheme moderne de iluminat: surse, balast, sisteme de alimentare, utilizarea lampilor si corpurilor de iluminat performante, controlul fluxului luminos (inlocuirea lampilor uzate, intretinerea surselor-curatire periodica, zugraveli curate si adaptate, amplasarea lampilor pentru reducerea neuniformitatii nivelului de iluminare pe suprafata de lucru).

Iluminatul public

Iluminatul stradal are rolul de a asigura atât orientarea și circulația în siguranță pe timp de noapte a vehiculelor și pietonilor cât și asigurarea unui mediu ambiant corespunzător în orele fără lumină naturală.

Principalul obiectiv al iluminatului public este asigurarea siguranței traficului și persoanelor, cât și eficiența economică. De fapt, alegerea nivelului de iluminare se face pe baza unor criterii tehnico – economice care iau în considerație nivelul investiției și pierderile indirecte datorate unui iluminat insuficient.

Iluminatul public trebuie să îndeplinească condiții luminotehnice, fiziologice, de siguranță a circulației, de estetică arhitectonică și de norme tehnice, din punct de vedere electric, în condițiile utilizării rașionale a energiei electrice, a reducerii costului investițiilor și a cheltuielilor anuale de exploatare a instalațiilor.

Realizarea unui iluminat corespunzător determină în special reducerea cheltuielilor indirecte, reducerea numărului de accidente pe timp de noapte, reducerea riscului de accidente rutiere, reducerea numărului de agresiuni contra persoanelor, îmbunătățirea climatului social și cultural, prin creșterea siguranței activităților pe durata nopții.

Studiile efectuate pe plan mondial arată o îmbunătățire continuă a nivelului tehnic al instalațiilor de iluminat public. Creșterea nivelului de iluminare determină creșterea nivelului investițiilor, dar conduce la reducerea pierderilor indirecte datorate evenimentelor rutiere.

Eforturile trebuie concentrate pe două direcții: reabilitarea instalațiilor existente și extinderea rețelei de iluminat în zone încă deficitare (lucrări noi).

Sistemele de iluminat solare sunt folosite din ce în ce mai des. Chiar și în suburbii, acestea pot fi eficiente acolo unde se evită costul cablării toaletelor publice, adăposturi pentru grătar, alei și alte locuri unde sunt necesare cantități relativ mici de energie electrică. Câțiva furnizori specializați produc echipament solar pentru iluminarea străzilor și parcurilor, iluminat interior, chiar și semnale luminoase de avertizare în apropierea școlilor.

9 CONSTITUIREA UNEI STRUCTURI ORGANIZATORICE RESPONSABILE PENTRU REALIZAREA ȘI IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI LOCAL DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ ȘI A PLANULUI LOCAL DE ACȚIUNE ÎN DOMENIUL EFICIENȚEI ENERGETICE

Structurile organizatorice pentru realizarea PLEE si PLAEE pot fi formate din 2 grupuri:

- 1 Comitet director** constituit din politicieni si manageri pentru stabilirea direcțiilor strategice și suport politic.
- 2 Grupuri de lucru** formate din responsabili (energetici), reprezentanți ai unor departamente ale autorității publice (tehnic, achiziții publice, servicii publice, educație, comunicare, economic, urbanistică etc.) ONGuri (de mediu în special) și agenții publice.

Sarcinile principale ale acestor structuri locale sunt:

- Furnizarea datelor pentru planurile PLEE/PLAEE
- Implementarea PLEE/PLAEE pe termen scurt și mediu
- Evaluarea si monitorizarea activitatilor in cadrul PLEE/PLAEE
- Stabilirea fazelor și termenelor pentru fiecare măsură aprobată
- Stabilirea responsabilităților pentru realizarea proiectelor din PLEE/PLAEE
- Monitorizarea riguroasă a termenelor
- Monitorizarea rezultatelor după implementarea proiectelor
- Corecții
- Activități de raportare
- Comunicare și conștientizare.

10 ACȚIUNI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE

Monitorizarea reprezintă o etapă foarte importantă în realizarea obiectivelor propuse în PLEE. Monitorizarea sistematică urmată de adaptări oportune ale programului permite inițierea unui proces continuu de îmbunătățire.

În calitate de structură de monitorizare a rezultatelor implementării activităților prevăzute de PLEE, grupul de lucru responsabil, urmărește proiectele, individual sau pe sarcini comune, în conformitate cu metodologia de implementare a managementului de proiect astfel:

- Stabilirea etapelor și termenelor pentru fiecare obiectiv/acțiune aprobate prin PLEE
- Stabilirea responsabilităților în derularea proiectelor, în funcție de modalitatea de finanțare și de atribuțiile departamentelor de specialitate din administrația locală
- Monitorizarea respectării termenelor de îndeplinire a sarcinilor pe baza unei metodologii de tip Gantt
- Monitorizarea implementării și rezultatelor după finalizarea obiectivelor
- Prezentarea rapoartelor semestriale privind stadiul de implementare a sarcinilor alocate și a termenelor de îndeplinire, către Comitetul director.

Evaluarea rezultatelor unui proiect este importantă din mai multe motive, printre care:

- Evaluarea faptului că respectivul contractor și-a îndeplinit cu adevărat sarcina
- Identificarea celor mai bune practici pentru viitoarele proiecte
- Identificarea resurselor necesare pentru viitor (dacă ceva merge greșit, aceasta ar putea să însemne mai degrabă că sunt necesare mai multe resurse și nu neapărat că proiectul a eșuat).
- Identificarea necesarului de proiecte similare în viitor.

Evaluarea ar trebui să fie o parte firească a procesului și să nu fie considerată ca o „pedeapsă” pentru un proiect care nu a reușit. Procedurile folosite pentru evaluare pot include raportarea financiară, evaluarea și/sau auditul independent.

Când se planifică un proiect energetic, măsurile potențiale ar trebui să fie evaluate amănunțit și imparțial. În cazul municipalităților, multe activități urmăresc realizarea unor rezultate de natură socială sau a unor obiective nefinanciare, de aceea ar trebui să se țină seama că evaluarea financiară este doar o parte a unei evaluări cuprinzătoare a unei investiții energetice. Totuși, dacă o măsură energetică îndeplinește atât criteriile financiare, cât și sociale, aceasta creează un motiv puternic pentru a fi adoptată. Este important ca măsurilor să le fie aplicate criteriile financiare clare și corecte.

Multe oportunități de reducere a consumului de energie sunt ratate din cauză că atractivitatea lor financiară este ascunsă de:

- Neluarea în considerație a tuturor costurilor și bazarea deciziilor doar pe prețul de achiziție
- Neconsiderarea tuturor beneficiilor
- Speranța că rambursarea investițiilor din economiile realizate se va face rapid
- Ignorarea riscului redus al investițiilor în minimalizarea energiei, care face foarte atractive chiar și investițiile cu o perioadă de rambursare moderată.

Evaluarea energetică a consumatorilor municipali presupune:

- Audituri energetice periodice ale clădirilor, sistemelor, echipamentelor, instalațiilor
- Analiza periodică a consumului
- Verificarea periodică a condiției elementelor, sistemelor și echipamentelor
- Verificarea periodică a parametrilor de funcționare a echipamentelor și sistemelor
- Activități de întreținere și reparare a echipamentelor și instalațiilor
- Verificarea periodică a contoarelor.

Fără a fi exhaustiv, în continuare este prezentat un model de tabel prin care să poată fi implementat un sistem de verificare/evaluare a acțiunilor de EE (SME) la nivel municipal. [7]

Tabelul 6 Verificare/Evaluare a acțiunilor de EE la nivel municipal

Nr. crt.	Punct verificat	Procedură	Document	Observații / Dovezi
Cerințe generale				
	APL și-a stabilit, documentat, implementat și îmbunătățit un sistem de management al energiei (SME)?			
	APL și-a definit și documentat domeniul și limitele SME?			
Politica energetică				
	APL a stabilit structura organizatorică pentru implementarea PLAEE?			
	A numit un responsabil pentru fiecare acțiune din PLAEE și un coordonator responsabil?			
	Este o bună comunicare între persoanele care constituie grupul?			
	Au fost identificate limitele de aplicare ale Planului?			
	Desemnarea unei persoane responsabilă cu comunicarea către grupuri țintă (consumatorii vizați și populația) și intern în cadrul Primăriei			
	Clarificarea modului în care se vor lua deciziile			
	Asigurarea că rezultatele sunt măsurate și raportate la intervale determinate de timp			
	Politica energetică a APL include un angajament privind îmbunătățirea continuă a performanței energetice?			

Continuare din pagina anterioară

Analiza energetică				
	A fost realizată o analiză energetică?			
	Sunt documentate criteriile pentru elaborarea ei?			
	Au fost identificate sursele curente de energie?			
	S-au evaluat utilizarea și consumul de energie din trecut și prezent?			
	S-au identificat facilitățile, echipamentele, sistemele, procesele și personalul care lucrează pentru sau în numele organizației, care afectează în mod semnificativ utilizarea și consumul de energie?			
	S-au identificat alte variabile relevante care afectează semnificativ utilizările energiei?			
	S-a determinat performanța energetică curentă a facilităților, echipamentelor, sistemelor și proceselor în corelare cu utilizările semnificative, identificate ale energiei?			
	Achizițiile de produse și servicii energetice se bazează pe criterii de EE incluse în caietele de sarcini			
	S-au identificat, ierarhizat și înregistrat oportunitățile pentru îmbunătățirea performanței energetice?			
	Analiza energetică este actualizată la intervale definite?			
Nivel de energie de referință				
	A fost stabilit un nivel(uri) de energie de referință utilizând informații din analiza energetică inițială?			
	Nivelurile de energie de referință au fost actualizate și înregistrate?			
Indicatori ai performanței energetice				
	APL a identificat indicatorii de performanță energetică adecvați pentru monitorizarea și măsurarea performanței sale energetice?			
Monitorizare, măsurare și analiză				
	Sunt monitorizate, măsurate și analizate la intervale planificate rezultatele măsurilor din PLAEE			
	Există echipamentul de monitorizare și măsurare necesar?			
	Pentru fiecare acțiune din PLAEE implementată, a fost evaluat consumul real de energie față de cel preconizat			
	Programul de audit energetic este planificat/stabilit/implementat/menținut			
	Selecția auditorilor și realizarea auditurilor asigură obiectivitatea și imparțialitatea procesului de audit?			
	Există abateri importante ale performanței energetice?			
	În caz de neîndeplinire a economiilor estimate sunt analizate motivele și sunt stabilite acțiuni corective			
	S-au luat în considerație acțiuni preventive			

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

În viitorul apropiat, ca urmare a dezvoltării economice, este de așteptat să se înregistreze creșterea consumului de energie. În consecință, administrația publică locală Fălești trebuie să pregătească în cel mai scurt timp planuri de acțiune pe termen scurt și mediu. Pornind de la analiza situației energetice existente și luând în considerare unele posibile scenarii de eficientizare a producției și consumului de energie, vor trebui stabilite direcțiile principale de urmat pentru realizarea obiectivelor economice propuse, cu consumuri optime de energie și cruțând mediul ambiant.

Comunitățile locale trebuie să stimuleze politicienii, investitorii, agenții economici și nu în ultimul rând cetățenii să coopereze activ pentru a dezvolta pe scară largă sisteme descentralizate de alimentare cu energie, care să utilizeze energie regenerabilă, precum și pentru introducerea măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice la toți utilizatorii finali de energie.

În acest context și în orașul Fălești, planurile trebuie coroborate cu viziunea Consiliului Raional privind evoluția viitoare a comunității locale precum și a misiunii asumate în acest sens.

Evident că obiectivul general trebuie să vizeze creșterea eficienței energetice și utilizarea pe scară mai largă a resurselor regenerabile de energie, în contextul dezvoltării durabile și situării orașului Fălești printre orașele cu rezultate semnificative în domeniu.

Pentru a avea localități mai puțin poluate, este necesară mobilizarea tuturor părților interesate, autorități locale, independent sau în colaborare cu alte instituții, în vederea implementării unor strategii și planuri de dezvoltare durabilă pentru atenuarea și adaptarea la efectele schimbărilor climatice. Acest efort colectiv trebuie privit ca o oportunitate pentru **re tehnologizarea sistemului actual de producere a energiei** prin introducerea unor soluții adecvate, care transformate în investiții viitoare vor putea asigura dezvoltarea economică durabilă a țării. De asemenea, este necesară valorificarea potențialului de SRE și nu în ultimul rând, introducerea tehnologiilor industriale cu eficiență energetică ridicată.

Prin realizarea acestor deziderate se va putea reduce dependența de importul de resurse, din ce în ce mai limitate, de combustibili fosili.

În ultimul timp, comunitățile au început să conștientizeze oportunitățile semnificative oferite de îmbunătățirea performanței energetice a activităților locale, cu efect favorabil asupra creșterii calității vieții și a posibilităților de creștere a beneficiilor financiare.

În acest sens comunitățile caută soluții energetice integrate care au un potențial semnificativ de performanță energetică la nivel local contribuind totodată la realizarea eficienței energetice la nivel raional și prin aceasta la atingerea obiectivelor naționale, legate de schimbările climatice.

Aceste soluții pot valorifica oportunitățile intersectoriale și sinergia disponibilă la nivel local prin integrarea componentelor din mai multe sectoare, inclusiv aprovizionarea cu energie, transportul, locuințele și clădirile, industria, serviciile de apă/canal, gestionarea deșeurilor etc.

La nivelul autorității locale se concentrează o parte considerabilă a responsabilităților legate de gestionarea energiei în orașe.

Utilizarea rațională a energiei și în multe cazuri, furnizarea de energie sunt elemente de interes major pentru autoritatea locală. Deci, **planificarea energiei locale este un instrument important de gestionare a energiei la acest nivel**. Aceste aspecte au fost detaliate în Capitolul 5.

PLEE este un document cheie care permite identificarea celor mai adecvate domenii de acțiune pentru atingerea obiectivului autorității locale de reducere a emisiilor de CO₂. Acesta definește măsuri concrete de reducere, termene și responsabilități prin care se pot realiza obiectivele strategiei locale în domeniul energiei.

Programul prevede măsuri menite să reducă emisiile de gaze cu efect de seră și consumul de energie de către utilizatorii finali. El include acțiunile care privesc sectorul public.

Una dintre problemele majore ale orașului Fălești, este lipsa unei structuri adecvate și a unei proceduri dedicate implementării unui Program pentru EE, a coordonării activităților aferente, a monitorizării performanțelor obținute de operatorii serviciilor publice de interes local și a aplicării unui sistem de corecție în situația neîndeplinirii obligațiilor.

Cadrul instituțional necesar trebuie fie creat prin **înființarea unui departament public de management a performanței energetice**, căruia trebuie să i se acorde competențele și resursele necesare pentru implementarea Programului.

Departamentul Public de Management al performanței energetice va informa constant autoritățile administrației publice și comunitatea locală despre progresul realizat în implementarea PLEE.

Având în vedere specificitatea alocării diverșilor consumatori din orașul Fălești la Autoritatea Locală și la Consiliul Raional, **sunt recomandate următoarele direcții de intervenție:**

- Reorganizarea structurilor responsabile cu coordonarea, monitorizarea și controlul activității de management energetic și performanță energetică (Crearea Departamentului Public de Management al performanței energetice și întocmirea, aprobarea și implementarea PLEE). Pentru a crea efectul multiplicator dorit, se recomandă ca acțiunile de acest tip să fie prezentate într-un mod adecvat cetățenilor și/sau agenților economici, punându-se accentul asupra raportului calitate/costuri.
- Fundamentarea politicii energetice locale (aprobarea PLEE, elaborarea listei de acțiuni pentru creșterea eficienței energetice în clădirile publice și elaborarea și aprobarea listei de acțiuni pentru protecția mediului pentru activitățile și serviciile poluante etc.);
- Elaborarea, implementarea și monitorizarea listei de lucrări pentru dezvoltarea și modernizarea serviciilor publice locale (salubritate, iluminat și transport municipal) corelate cu dezvoltarea urbană, economică, socială a teritoriului și cu protejarea mediului;
- Elaborarea de reglementări fiscale locale care să favorizeze direcțiile de dezvoltare stabilite de PLEE (elaborarea de studii privind acordarea de subvenții și facilități fiscale locale pentru promovarea eficienței energetice și folosirea SRE);

- Evaluarea performanțelor operatorilor prin definirea exactă a indicatorilor de calitate a serviciilor prestate (elaborarea indicatorilor de performanță energetică ai fiecărui serviciu public, a programului de realizare și a sistemului de motivare în cazul depășirii sau neîndeplinirii nivelului stabilit precum și evaluarea nivelului actual al indicatorilor de performanță energetică);
- În domeniul producerii și consumului de energie electrică și termică și utilizării SRE sunt necesare activități de identificare a potențialului existent și a soluțiilor viabile din punct de vedere tehnic, economic și al mediului de utilizare a SRE precum și de elaborarea, implementarea și monitorizarea acțiunilor pentru utilizarea SRE. Măsurile de reducere a consumului de energie implică tehnologii noi, avansate. Acestea aduc și alte beneficii, cum este scăderea consumurilor de resurse energetice, creșterea nivelului producției sau creșterea valorii proprietăților. Implementarea acțiunilor în domeniul utilizării eficiente a energiei va fi însoțită și de reducerea impactului negativ asupra mediului (poluarea locală a aerului, a apelor și a solului);
- În calitate de principal factor motivator, autoritatea locală se îngrijește de elaborarea unei metodologii de comunicare cu locuitorii orașului în domeniul eficienței energetice și a utilizării resurselor energetice, își asumă rolul de mediator și de arbitru al conflictelor dintre utilizatori și operatori, organizează campanii de informare a publicului, consultă utilizatorii la stabilirea politicilor și strategiilor locale și a modalităților de organizare și funcționare a serviciilor publice, angajează autoritatea locală în domeniul eficienței energetice și utilizării SRE în orașul Soldanesti. Se obțin astfel efecte directe, rezultate în urma stabilirii unui dialog permanent și de substanță cu locuitorii teritoriului, îmbunătățirii accesului la informații și a campaniilor de consultare și conștientizare.

Analizele desfășurate la nivelul autorității orașului Fălești în domeniul energiei electrice și termice au evidențiat preocupările sistematice ale autorității locale pentru promovarea unor acțiuni de creștere a eficienței energetice și extinderea utilizării SRE cu rol important în reducerea impactului negativ asupra mediului.

Cu toate aceste realizări, pentru obținerea unor efecte mai substanțiale pe termen mediu este necesar ca autoritatea locală să ia o serie de măsuri de reglementare și instituționale pentru promovarea eficienței energetice și extinderea utilizării SRE disponibile (soare) pe teritoriul orașului Fălești.

Se pot crea astfel condiții de programare riguroasă a activităților de concepție, proiectare, realizare, monitorizare și motivare a tuturor factorilor interesați în domeniu.

Măsurile de EE propuse în cadrul PLEE au fost ierarhizate conform unor criterii care au luat în considerare:

- Gradul de urgență pentru implementarea măsurilor la nivelul unui consumator (uzură mare a clădirii, lipsa serviciului-gradul de acoperire pentru iluminat stradal etc.).
- Gradul de implementare al acțiunilor de EE la unii consumatori (au fost realizate deja investiții – reabilitare grădinițe, iluminat stradal, chiar dacă nu la nivelul dorit de confort și valorificare maximă a potențialului de economisire a energiei etc.).
- Finalizarea unor acțiuni deja începute (colectoare solare).

- Măsurile cu potențial maxim de utilizare EE care să asigure confortul necesar.
- Măsuri care să fie atractive pentru finanțare datorită unor durate reduse de recuperare a investițiilor.

Măsurile au fost analizate din punct de vedere al investițiilor necesare, fiind identificate măsuri cu costuri mari de investiții (termoizolare clădiri și iluminat public), măsuri cu costuri reduse sau fără costuri (cele privind comunicarea, comportament favorabil, îngrijirea echipamentelor consumatoare de energie etc).

Bibliografie

1. Ghid de Eficiență Energetică și Resurse Regenerabile – Proiectul de susținere a Autorităților Locale din Moldova, Iulie 2013
2. How to develop a SEAP (EC) – Covenant of Mayors www.eumayors.eu
3. Plan energetic Municipal pentru orașele: Deva, Topoloveni și Galati (Romania)
4. PAED pentru orașul Giurgiu, Romania
5. Managenergy, Public Authorities, 2010 (<http://www.managenergy.net>), European Commission
6. NCM E.04.01-2006 „Protecția termică a clădirilor”
7. SR EN ISO 50001:2011 Standard privind certificare Sistem de Management Energetic
8. DIRECTIVA 2012/27/UE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE
9. Legea nr. 92 din 29.05.2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării

**Plan Local de Acțiune în domeniul
Eficienței Energetice
pentru anul 2015
pentru consumatorii Primăriei Fălești**

Plan Local de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice al orașului Fălești pentru anul 2015

Prezentul Plan Local de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice pentru anul 2015 este elaborat în conformitate cu Programul Local de Eficiență Energetică pentru anii 2015÷2017 al orașului Fălești.

Fălești are ca obiectiv economisirea în anul 2015 a **1104 MWh**, ceea ce reprezintă circa **57,9 %** din ținta prevăzută pentru anii 2015÷2017 în Programul Local de Eficiență Energetică, respectiv de **1906 MWh**.

Bugetul pentru finanțarea măsurilor din anul 2015 este de **5975 mii MDL** reprezentând **37,1 %** din valoarea pe trei ani de **16124 mii MDL**.

Defalcarea sumelor pe sectoare și activități este prezentată în Tabelul 1.

Notă: Pentru identificarea măsurilor din Planul de Acțiune în domeniul EE cu cele corespunzătoare din Programul de EE pe 3 ani, este prezentat mai jos un tabel de corespondență.

Obiectivul	Număr Acțiune în Planul Local de Acțiune	Număr Acțiune în Programul de EE (PLEE)
Clădirea Primăriei Fălești	1	8
Grădinița nr. 4 „Licurici”	2	7
Grădinița nr. 5 „Soarele”	3	6
	4	7
Grădinița nr. 6 „Lăstărel”	5	1
	6	2
	7	7
	8	8
Grădinița creșă nr. 8 „Maliutca”	9	6
	10	7
Grădinița nr. 10	11	1
	12	2
	13	3
	14	4
	15	8
	16	9
Grădinița nr. 12 „Andrieș”	17	1
	18	2
	19	3
	20	4
	21	9
	22	10
Casa de cultură Fabrica de zahăr	23	1
	24	2
	25	3
	26	4
	27	9
	28	10
Casa de cultură și Biblioteca Stația Fălești	29	1
Achiziții publice	30	1
Comunicare	31	1
	32	2
	33	3

Tabel 1 Defalcarea investițiilor pe sectoare de consumatori si activități

Sector	Economii anuale de energie <i>MWh/an</i>	Investiții estimate <i>mii MDL</i>	Perioada simplă de recuperare <i>ani</i>	Economii emisii CO ₂ <i>t/an</i>	Importanța măsurii / Surse de finanțare
Clădiri municipale					
Clădirea Primăriei Fălești					
<p>Acțiunea 1. Întreținerea corectă a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	<p style="text-align: center;">Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsuri cu costuri reduse sau fără costuri</p>				
Grădinița nr. 4 „Licurici”					
<p>Acțiunea 2. Întreținerea corespunzătoare a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	<p style="text-align: center;">Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsuri cu costuri reduse sau fără costuri</p>				
Grădinița nr. 5 „Soarele”					
<p>Acțiunea 3. Înlocuirea becurilor cu incandescență (60 x 60 W) cu lămpi fluorescente compacte (25÷30 W) cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și care să asigure confortul ambiental din punct de vedere cromatic.</p> <p>Note: (1) În calcul s-a considerat o durată medie de funcționare de 10 ore pe zi. (2) În cazul în care este necesară înlocuirea corpurilor de iluminat, se recomandă instalarea unor corpuri de iluminat cu tuburi fluorescente (această soluție nu este inclusă în calcul).</p>	0,6	4,2	3,4	0,4	Buget local

Sector	Economii anuale de energie <i>MWh/an</i>	Investiții estimate <i>mii MDL</i>	Perioada simplă de recuperare <i>ani</i>	Economii emisii CO ₂ <i>t/an</i>	Importanța măsurii / Surse de finanțare
<p>Acțiunea 4. Întreținerea corespunzătoare a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. ▪ Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. ▪ Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	<p>Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsuri cu costuri reduse sau fără costuri</p>				
Grădinița nr. 6 „Lăstărel”					
<p>Acțiunea 5. Izolarea termică a pereților exteriori cu aplicarea unui sistem cu polistiren expandat de 100 mm grosime și a soclului cu polistiren extrudat de 100 mm grosime.</p>	73,5	401,6	6,0	14,8	FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 6. Izolarea termică a planșeului de sub acoperiș cu aplicarea unui sistem cu vată minerală cu grosimea de 150 mm și strat superior de protecție.</p> <p>Notă: Suplimentar sunt necesare acțiuni de reparație în vederea refacerii hidroizolației, pentru a exclude pătrunderea apei (nu este inclus în calcul).</p>	53,5	266,0	5,4	10,8	FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Pachet de măsuri pentru îmbunătățirea anvelopei clădirii (Acțiunile 5÷6)</p>	127,0	667,6	5,7	25,6	FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 7. Înlocuirea becurilor cu incandescență (20 x 75÷100 W) cu lămpi fluorescente compacte (25÷30 W) cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și care să asigure confortul ambiental din punct de vedere cromatic.</p> <p>Note: (1) În calcul s-a considerat o durată medie de funcționare de 10 ore pe zi. (2) În cazul în care este necesară înlocuirea corpurilor de iluminat, se recomandă instalarea unor corpuri de iluminat cu tuburi fluorescente (această soluție nu este inclusă în calcul).</p>	0,8	5,6	3,4	0,6	Buget local

Sector	Economii anuale de energie MWh/an	Investiții estimate mii MDL	Perioada simplă de recuperare ani	Economii emisii CO ₂ t/an	Importanța măsurii / Surse de finanțare
<p>Acțiunea 8. Întreținerea corespunzătoare a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	<p>Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsuri cu costuri reduse sau fără costuri</p>				
Grădinița creșă nr. 8 „Maliutca”					
<p>Acțiunea 9. Înlocuirea becurilor cu incandescență (26 x 60 W) cu lămpi fluorescente compacte (25÷30 W) cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și care să asigure confortul ambiental din punct de vedere cromatic.</p> <p>Note: (1) În calcul s-a considerat o durată medie de funcționare de 10 ore pe zi. (2) În cazul în care este necesară înlocuirea corpurilor de iluminat, se recomandă instalarea unor corpuri de iluminat cu tuburi fluorescente (această soluție nu este inclusă în calcul).</p>	0,5	1,8	1,7	0,4	Buget local
<p>Acțiunea 10. Întreținerea corespunzătoare a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	<p>Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsuri cu costuri reduse sau fără costuri</p>				
Grădinița nr. 10					
<p>Acțiunea 11. Izolarea termică a pereților exteriori cu aplicarea unui sistem cu polistiren expandat de 100 mm grosime și a soclului cu polistiren extrudat de 100 mm grosime.</p>	255,6	1162,3	5,2	51,6	FEE, FISM, Buget raional Buget local

Sector	Economii anuale de energie MWh/an	Investiții estimate mii MDL	Perioada simplă de recuperare ani	Economii emisii CO ₂ t/an	Importanța măsurii / Surse de finanțare
<p>Acțiunea 12. Izolarea termică a planșeului de sub acoperiș cu aplicarea unui sistem cu vată minerală cu grosimea de 150 mm și strat superior de protecție.</p> <p>Notă: Suplimentar pot fi necesare acțiuni de reparație în vederea refacerii hidroizolației, pentru a exclude pătrunderea apei (nu este inclus în calcul).</p>	136,9	680,2	5,7	27,7	FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 13. Înlocuirea ferestrelor și ușilor exterioare vechi cu ferestre și uși tip termopan PVC (pachet de sticlă dublă cu straturi termorefectoare Low-E, rame PVC, mecanisme cu diferite posibilități de deschidere (orizontală, verticală) și microventilație.</p>	67,8	471,9	8,0	13,7	FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 14. Izolarea termică a planșeului peste subsol cu aplicarea unui sistem cu polistiren extrudat cu grosimea de 100 mm</p>	83,4	653,6	9,0	16,8	FISM, Buget raional Buget local
<p>Pachet de măsuri pentru îmbunătățirea anvelopei clădirii (Acțiunile 11÷14)</p>	543,7	2968,0	6,3	109,8	FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 15. Înlocuirea becurilor cu incandescență (140 x 60÷100 W) cu lămpi fluorescente compacte (25÷30 W) cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și care să asigure confortul ambiental din punct de vedere cromatic.</p> <p>Note: (1) În calcul s-a considerat o durată medie de funcționare de 10 ore pe zi. (2) În cazul în care este necesară înlocuirea corpurilor de iluminat, se recomandă instalarea unor corpuri de iluminat cu tuburi fluorescente (această soluție nu este inclusă în calcul).</p>	2,8	9,8	1,7	2,0	Buget local
<p>Acțiunea 16. Întreținerea corespunzătoare a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. ▪ Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. ▪ Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	<p>Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsuri cu costuri reduse sau fără costuri</p>				

Sector	Economii anuale de energie <i>MWh/an</i>	Investiții estimate <i>mii MDL</i>	Perioada simplă de recuperare <i>ani</i>	Economii emisii CO ₂ <i>t/an</i>	Importanța măsurii / Surse de finanțare
Grădinița nr. 12 „Andrieș”					
Acțiunea 17. Izolarea termică a pereților exteriori cu aplicarea unui sistem cu polistiren expandat de 100 mm grosime și a soclului cu polistiren extrudat de 100 mm grosime.	97,2	442,0	5,2	19,6	FEE, FISM, Buget raional Buget local
Acțiunea 18. Izolarea termică a planșeului de sub acoperiș cu aplicarea unui sistem cu vată minerală cu grosimea de 150 mm și strat superior de protecție. Notă: Suplimentar pot fi necesare acțiuni de reparație în vederea refacerii hidroizolației, pentru a exclude pătrunderea apei (nu este inclus în calcul).	104,8	520,6	5,7	21,2	FEE, FISM, Buget raional Buget local
Acțiunea 19. Înlocuirea ferestrelor și ușilor exterioare vechi cu ferestre și uși tip termopan PVC (pachet de sticlă dublă cu straturi termorefectoare Low-E, rame PVC, mecanisme cu diferite posibilități de deschidere (orizontală, verticală) și microventilație.	31,9	222,3	8,0	6,5	FISM, Buget raional Buget local
Acțiunea 20. Izolarea termică a planșeului peste subsol cu aplicarea unui sistem cu polistiren extrudat cu grosimea de 100 mm	13,1	102,6	9,0	2,6	FISM, Buget raional Buget local
Pachet de măsuri pentru îmbunătățirea anvelopei clădirii (Acțiunile 17÷20)	247,0	1287,5	6,0	49,9	FEE, FISM, Buget raional Buget local
Acțiunea 21. Înlocuirea becurilor cu incandescentă (140 x 60 W) cu lămpi fluorescente compacte (25÷30 W) cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și care să asigure confortul ambiental din punct de vedere cromatic. Note: (1) În calcul s-a considerat o durată medie de funcționare de 10 ore pe zi. (2) În cazul în care este necesară înlocuirea corpurilor de iluminat, se recomandă instalarea unor corpuri de iluminat cu tuburi fluorescente (această soluție nu este inclusă în calcul).	1,4	9,8	3,4	1,0	Buget local

Sector	Economii anuale de energie MWh/an	Investiții estimate mii MDL	Perioada simplă de recuperare ani	Economii emisii CO ₂ t/an	Importanța măsurii / Surse de finanțare
<p>Acțiunea 22. Întreținerea corespunzătoare a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. ▪ Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. ▪ Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	<p>Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsuri cu costuri reduse sau fără costuri</p>				
Casa de cultură Fabrica de zahăr					
Acțiunea 23. Izolarea termică a pereților exteriori cu aplicarea unui sistem cu polistiren expandat de 100 mm grosime și a soclului cu polistiren extrudat de 100 mm grosime.	72,4	364,1	5,8	14,6	FEE, FISM, Buget raional Buget local
<p>Acțiunea 24. Izolarea termică a planșeului de sub acoperiș cu aplicarea unui sistem cu vată minerală cu grosimea de 150 mm și strat superior de protecție. <i>Notă: Suplimentar pot fi necesare acțiuni de reparație în vederea refacerii hidroizolației, pentru a exclude pătrunderea apei (nu este inclus în calcul).</i></p>	77,5	426,0	6,3	15,7	FEE, FISM, Buget raional Buget local
Acțiunea 25. Înlocuirea ferestrelor și ușilor exterioare vechi cu ferestre și uși tip termopan PVC (pachet de sticlă dublă cu straturi termorefectoare Low-E, rame PVC, mecanisme cu diferite posibilități de deschidere (orizontală, verticală) și microventilație.	17,3	133,3	8,8	3,5	FISM, Buget local Buget raional
Acțiunea 26. Izolarea termică a planșeului peste subsol cu aplicarea unui sistem cu polistiren extrudat cu grosimea de 100 mm	10,5	91,2	9,9	2,1	FISM, Buget raional Buget local
Pachet de măsuri pentru îmbunătățirea anvelopei clădirii (Acțiunile 23÷26)	177,7	1014,6	6,6	35,9	FEE, FISM, Buget raional Buget local

Sector	Economii anuale de energie <i>MWh/an</i>	Investiții estimate <i>mii MDL</i>	Perioada simplă de recuperare <i>ani</i>	Economii emisii CO ₂ <i>t/an</i>	Importanța măsurii / Surse de finanțare
<p>Acțiunea 27. Înlocuirea becurilor cu incandescență (80 x 60÷100 W) cu lămpi fluorescente compacte (25÷30 W) cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și care să asigure confortul ambiental din punct de vedere cromatic.</p> <p>Note: (1) În calcul s-a considerat o durată medie de funcționare de 10 ore pe zi. (2) În cazul în care este necesară înlocuirea corpurilor de iluminat, se recomandă instalarea unor corpuri de iluminat cu tuburi fluorescente (această soluție nu este inclusă în calcul).</p>	1,6	5,6	1,7	1,1	Buget local
<p>Acțiunea 28. Întreținerea corespunzătoare a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. ▪ Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. ▪ Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	<p>Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsuri cu costuri reduse sau fără costuri</p>				
Casa de cultură și Biblioteca Stația Fălești					
<p>Acțiunea 29. Întreținerea corespunzătoare a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. ▪ Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. ▪ Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	<p>Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsuri cu costuri reduse sau fără costuri</p>				

Sector	Economii anuale de energie MWh/an	Investiții estimate mii MDL	Perioada simplă de recuperare ani	Economii emisii CO ₂ t/an	Importanța măsurii / Surse de finanțare
Achizitii publice					
Actiunea 30. Introducerea criteriilor de eficiență energetică în caietele de sarcini pentru achiziționarea de produse, servicii și lucrări. Criteriul principal de selecție să fie varianta cea mai bună din punct de vedere economic și nu varianta cu prețul cel mai scăzut, deoarece aceasta nu ia în considerare și cheltuielile pe ciclul de viață. Exemple de informații în acest sens pot fi consultate la: http://www.buy-smart.info/ro sau http://ec.europa.eu/environment/gpp/first_set_en.htm	0,5			0,35	Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsură fără costuri
Comunicare					
Actiunea 31. Sesiuni de instruire dedicate funcționarilor din primărie, consumatorilor finali cu privire la măsuri de eficiență energetică posibile și la modul lor de implementare. Campanii de informare în școli cu exemple de bună practică. Va crește astfel gradul de conștientizare cu privire la aceste aspecte și va fi stimulat un comportament care favorizează reducerea consumurilor de energie.	0,3			0,21	Permanent Comportament favorabil utilizării eficiente a energiei Măsură fără costuri sau cu costuri reduse
Actiunea 32. Organizarea de Servicii sau/și a unui Punct de Informare cu privire la eficiența energetică. Zona de informare poate fi și pe site-ul Primăriei. Exemplu: Un simplu click spre economia de energie (acestea putând fi platforme on-line realizate în cadrul unor proiecte de eficiență energetică după exemple din țări europene sau cu legătură inclusă în site-ul Primăriei la www.topten.info.ro sau www.buy-smart.info sau www.appliance-energy-costs.eu/ro/)	0,3			0,21	
Actiunea 33. Organizarea Zilelor Municipale ale Energiei, cu competiții, cu accent pe participarea tinerei generații și premiarea celor mai bune acțiuni de utilizare eficientă a energiei.	0,1			0,01	
Clădiri publice	1103,1	5974,5		226,7	
Achiziții publice și Comunicare	1,2			0,8	
Total general	1104,3	5974,5		227,5	

Pentru anul 2015 au fost planificate un număr de 33 acțiuni distribuite astfel (conform Tabelul 2):

Tabelul 2 Distribuția acțiunilor sectoare

Sector	Număr acțiuni	Economii Energie <i>MWh/an</i>	Economii energie <i>mii MDL/an</i>	Economii de CO₂ <i>t/an</i>
Cladiri municipale	29	1103,1	976,7	226,7
Achizitii publice	1	0,5	0,6	0,40
Comunicare	3	0,7	0,8	0,40
Total	33	1104,3	978,1	227,5

Lista acțiunilor planificate pentru orașul Fălești pe fiecare sector pentru anul 2015 este prezentată în Tabelul 3.

În cadrul celor 33 de acțiuni se regăsesc 4 pachete de reabilitare clădiri deoarece în acest mod se obțin indicatori financiari atractivi pentru investiții.

Tabelul 3 Plan Local de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice (coroborat cu Tabelul 1)

Sectoare	Acțiuni/ măsuri de EE	Departament / Persoane responsabile	Perioada de implementare început ÷ final	Costuri estimate mii MDL	Economii anuale de energie MWh/an	Perioada recuperare investiție Ani	Importanță măsură*
Clădiri, Echipamente - Instalații							
	<p>Acțiunea 1- Primăria orașului Fălești Întreținerea corectă a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. ▪ Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. ▪ Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	<p>Primar Administrator clădire / Electro-mecanic întreținere</p>	<p>Permanent</p>	<p>Fără costuri</p>			<p>I</p>

Sectoare	Acțiuni/ măsuri de EE	Departament / Persoane responsabile	Perioada de implementare început ÷ final	Costuri estimate mii MDL	Economii anuale de energie MWh/an	Perioada recuperare investiție Ani	Importanță măsură*
Clădiri publice	<p>Acțiunea 2 - Grădinița nr. 4 „Licurici” Întreținerea corectă a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	Director Grădinița nr. 4 „Licurici” / Electro- mecanic întreținere	Permanent	Fără costuri			I
	<p>Acțiunea 3 - Grădinița nr. 5 „Soarele” Înlocuirea becurilor incandescente (60 x 60 W) cu lămpi fluorescente compacte (25÷30 W) cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și care să asigure confortul ambiental din punct de vedere cromatic. Notă: În cazul în care este necesară înlocuirea corpurilor de iluminat, se recomandă instalarea unor corpuri de iluminat cu tuburi fluorescente (această soluție nu este inclusă în calcul).</p>	Director Grădinița nr. 5 „Soarele” / Electro- mecanic întreținere	Februarie ÷ Martie 2015	4,2	0,6	3,4	I
	<p>Acțiunea 4- Grădinița nr. 5 „Soarele” Întreținerea corectă a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. 	Director Grădinița nr. 5 „Soarele” ² / Electro- mecanic întreținere	Permanent	Fără costuri			I

Sectoare	Acțiuni/ măsuri de EE	Departament / Persoane responsabile	Perioada de implementare început ÷ final	Costuri estimate mii MDL	Economiile anuale de energie MWh/an	Perioada recuperare investiție Ani	Importanță măsură*
Clădiri publice	<ul style="list-style-type: none"> Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 						
	<p>Acțiunea 5 - Grădinița nr. 6 „Lăstărel” Izolarea termică a pereților exteriori cu aplicarea unui sistem cu polistiren expandat de 100 mm grosime și a soclului cu polistiren extrudat de 100 mm grosime.</p>	Serviciul Construcții Gospodărie Locativ-Comunală / Director Grădinița nr. 6 „Lăstărel”	Aprilie ÷ Septembrie 2015	401,6	73,5	6,0	II
	<p>Acțiunea 6 - Grădinița nr. 6 „Lăstărel” Izolarea termică a planșeului de sub acoperiș cu aplicarea unui sistem cu vată minerală cu grosimea de 150 mm și strat superior de protecție. Notă: Suplimentar pot fi necesare acțiuni de reparație în vederea refacerii hidroizolației, pentru a exclude pătrunderea apei (nu este inclus în calcul).</p>			266,0	53,5	5,4	II
	<p>Pachet de măsuri pentru îmbunătățirea anvelopei clădirii - Grădinița nr. 6 „Lăstărel” (Acțiunile 5÷6)</p>	Serviciul Construcții Gospodărie Locativ-Comunală / Director Grădinița nr. 6 „Lăstărel”	Aprilie ÷ Septembrie 2015	667,6	127,0	5,7	II
	<p>Acțiunea 7 - Grădinița nr. 6 „Lăstărel” Înlocuirea becurilor incandescente (20 x 75÷100 W) cu lămpi fluorescente compacte (25÷30 W) cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și care să asigure confortul ambiental din punct de vedere cromatic. Notă: În cazul în care este necesară înlocuirea corpurilor de iluminat, se recomandă instalarea unor corpuri de iluminat cu tuburi fluorescente (această soluție nu este inclusă în calcul).</p>	Director Grădinița nr. 6 „Lăstărel” / Electro-mecanic întreținere	Februarie ÷ Martie 2015	5,6	0,8	3,4	I
	<p>Acțiunea 8 - Grădinița nr. 6 „Lăstărel” Întreținerea corectă a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai 	Director Grădinița nr. 6 „Lăstărel” / Electro-mecanic	Permanent	Fără costuri			

Sectoare	Acțiuni/ măsuri de EE	Departament / Persoane responsabile	Perioada de implementare început ÷ final	Costuri estimate mii MDL	Economiile anuale de energie MWh/an	Perioada recuperare investiție Ani	Importanță măsură*
Clădiri publice	multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. ▪ Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	întreținere					
	Acțiunea 9- Grădinița creșă nr. 8 „Maliutca” Înlocuirea becurilor incandescente (26 x 60 W) cu lămpi fluorescente compacte (25÷30 W) cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și care să asigure confortul ambiental din punct de vedere cromatic. <i>Notă: În cazul în care este necesară înlocuirea corpurilor de iluminat, se recomandă instalarea unor corpuri de iluminat cu tuburi fluorescente (această soluție nu este inclusă în calcul).</i>	Director Grădinița creșă nr. 8 „Maliutca” / Electro-mecanic întreținere	Februarie ÷ Martie 2015	1,8	0,5	1,7	I
	Acțiunea 10 - Grădinița creșă nr. 8 „Maliutca” Întreținerea corectă a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere: <ul style="list-style-type: none"> ▪ La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. ▪ Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. ▪ Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	Director Grădinița creșă nr. 8 „Maliutca” / Electro-mecanic întreținere	Permanent	Fără costuri			I
	Acțiunea 11 - Grădinița nr. 10 Izolarea termică a pereților exteriori cu aplicarea unui sistem cu polistiren expandat de 100 mm grosime și a soclului cu polistiren extrudat de 100 mm grosime.	Serviciul Construcții Gospodărie Locativ-Comunală	Aprilie ÷ Septembrie 2015	1162,3	255,6	5,2	II
	Acțiunea 12 - Grădinița nr. 10			680,2	136,9	5,7	II

Sectoare	Acțiuni/ măsuri de EE	Departament / Persoane responsabile	Perioada de implementare început ÷ final	Costuri estimate mii MDL	Economiile anuale de energie MWh/an	Perioada recuperare investiție Ani	Importanță măsură*
	Izolarea termică a planșeului de sub acoperiș cu aplicarea unui sistem cu vată minerală cu grosimea de 150 mm și strat superior de protecție. <i>Notă:</i> Suplimentar pot fi necesare acțiuni de reparație în vederea refacerii hidroizolației, pentru a exclude pătrunderea apei (nu este inclus în calcul).	/ Director Grădinița nr. 10					
	Acțiunea 13 - Grădinița nr. 10 Înlocuirea ferestrelor și ușilor exterioare vechi cu ferestre și uși tip termopan PVC (pachet de sticlă dublă cu straturi termorefectoare Low-E, rame PVC, mecanisme cu diferite posibilități de deschidere (orizontală, verticală) și microventilație.			471,9	67,8	8,0	II
	Acțiunea 14 - Grădinița nr. 10 Izolarea termică a planșeului peste subsol cu aplicarea unui sistem cu polistiren extrudat cu grosimea de 100 mm			653,6	83,4	9,0	II
	Pachet de măsuri pentru îmbunătățirea anvelopei clădirii - Grădinița nr. 10 (Acțiunile 11÷14)	Serviciul Construcții Gospodărie Locativ-Comunală / Director Grădinița nr. 10	Aprilie ÷ Septembrie 2015	2968,0	543,7	6,3	II
	Acțiunea 15 - Grădinița nr. 10 Înlocuirea becurilor incandescente (140 x 60÷100 W) cu lămpi fluorescente compacte (25÷30 W) cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și care să asigure confortul ambiental din punct de vedere cromatic. <i>Notă:</i> În cazul în care este necesară înlocuirea corpurilor de iluminat, se recomandă instalarea unor corpuri de iluminat cu tuburi fluorescente (această soluție nu este inclusă în calcul).	Director Grădinița nr. 10 / Electro-mecanic întreținere	Februarie ÷ Martie 2015	9,8	2,8	1,7	I

Sectoare	Acțiuni/ măsuri de EE	Departament / Persoane responsabile	Perioada de implementare început ÷ final	Costuri estimate mii MDL	Economii anuale de energie MWh/an	Perioada recuperare investiție Ani	Importanță măsură*
Clădiri publice	<p>Acțiunea 16 - Grădinița nr. 10 Întreținerea corectă a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	Director Grădinița nr. 10 / Electro-mecanic întreținere	Permanent	Fără costuri			I
	<p>Acțiunea 17 - Grădinița nr. 12 „Andrieș” Izolarea termică a pereților exteriori cu aplicarea unui sistem cu polistiren expandat de 150 mm grosime și a soclului cu polistiren extrudat de 150 mm grosime.</p>	Serviciul Construcții Gospodărie Locativ-Comunală / Director Grădinița nr. 12 „Andrieș”	Aprilie ÷ Septembrie 2015	442,0	97,2	5,2	II
	<p>Acțiunea 18 - Grădinița nr. 12 „Andrieș” Izolarea termică a plașeului de sub acoperiș cu aplicarea unui sistem cu vată minerală cu grosimea de 200 mm și strat superior de protecție.</p> <p><i>Notă: Suplimentar pot fi necesare acțiuni de reparație în vederea refacerii hidroizolației, pentru a exclude pătrunderea apei (nu este inclus în calcul).</i></p>	Serviciul Construcții Gospodărie Locativ-Comunală / Director Grădinița nr. 12 „Andrieș”	Aprilie ÷ Septembrie 2015	520,6	104,8	5,7	II
	<p>Acțiunea 19 - Grădinița nr. 12 „Andrieș” Înlocuirea ferestrelor și ușilor exterioare vechi cu ferestre și uși tip termopan PVC (pachet de sticlă dublă cu straturi termorefectoare Low-E, rame PVC, mecanisme cu diferite posibilități de deschidere (orizontală, verticală) și microventilație.</p>	Serviciul Construcții Gospodărie Locativ-Comunală / Director Grădinița nr. 12 „Andrieș”	Aprilie ÷ Septembrie 2015	222,3	31,9	8,0	II

Sectoare	Acțiuni/ măsuri de EE	Departament / Persoane responsabile	Perioada de implementare început ÷ final	Costuri estimate mii MDL	Economiile anuale de energie MWh/an	Perioada recuperare investiție Ani	Importanță măsură*
	Acțiunea 20 - Grădinița nr. 12 „Andrieș” Izolarea termică a planșeului peste subsol cu aplicarea unui sistem cu polistiren extrudat cu grosimea de 100 mm			102,6	13,1	9,0	II
	Pachet de măsuri pentru îmbunătățirea anvelopei clădirii - Grădinița nr. 12 „Andrieș” (Acțiunile 17÷20)	Serviciul Construcții Gospodărie Locativ-Comunală / Director Grădinița nr. 12 „Andrieș”	Aprilie ÷ Septembrie 2015	247,0	1287,5	6,0	II
	Acțiunea 21 - Grădinița nr. 12 „Andrieș” Înlocuirea becurilor incandescente (140 x 60÷100 W) cu lămpi fluorescente compacte (25÷30 W) cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și care să asigure confortul ambiental din punct de vedere cromatic. <i>Notă: În cazul în care este necesară înlocuirea corpurilor de iluminat, se recomandă instalarea unor corpuri de iluminat cu tuburi fluorescente (această soluție nu este inclusă în calcul).</i>	Director Grădinița nr. 12 „Andrieș” / Electro-mecanic întreținere	Februarie ÷ Martie 2015	9,8	1,4	3,4	I
	Acțiunea 22 - Grădinița nr. 12 „Andrieș” Întreținerea corectă a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere: <ul style="list-style-type: none"> ▪ La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. ▪ Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. ▪ Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	Director Grădinița nr. 12 „Andrieș” / Electro-mecanic întreținere	Permanent	Fără costuri			I
	Acțiunea 23 - Casa de cultură Fabrica de zahăr	Serviciul	Aprilie	364,1	72,4	5,8	II

Sectoare	Acțiuni/ măsuri de EE	Departament / Persoane responsabile	Perioada de implementare început ÷ final	Costuri estimate mii MDL	Economiile anuale de energie MWh/an	Perioada recuperare investiție Ani	Importanță măsură*
Clădiri publice	Izolarea termică a pereților exteriori cu aplicarea unui sistem cu polistiren expandat de 100 mm grosime și a soclului cu polistiren extrudat de 100 mm grosime.	Construcții Gospodărie Locativ-Comunală / Director Casa de cultură Fabrica de zahăr	÷ Septembrie 2015				
	Acțiunea 24 - Casa de cultură Fabrica de zahăr Izolarea termică a planșeului de sub acoperiș cu aplicarea unui sistem cu vată minerală cu grosimea de 150 mm și strat superior de protecție. <i>Notă:</i> Suplimentar pot fi necesare acțiuni de reparație în vederea refacerii hidroizolației, pentru a exclude pătrunderea apei (nu este inclus în calcul).			426,0	77,5	6,3	II
	Acțiunea 25 - Casa de cultură Fabrica de zahăr Înlocuirea ferestrelor și ușilor exterioare vechi cu ferestre și uși tip termopan PVC (pachet de sticlă dublă cu straturi termorefectoare Low-E, rame PVC, mecanisme cu diferite posibilități de deschidere (orizontală, verticală) și microventilație.			133,3	17,3	8,8	II
	Acțiunea 26 - Casa de cultură Fabrica de zahăr Izolarea termică a planșeului peste subsol cu aplicarea unui sistem cu polistiren extrudat cu grosimea de 100 mm.			91,2	10,5	9,9	II
	Pachet de măsuri pentru îmbunătățirea anvelopei clădirii - Casa de cultură Fabrica de zahăr (Acțiunile 23÷26)	Serviciul Construcții Gospodărie Locativ-Comunală / Director Casa de cultură Fabrica de zahăr	Aprilie ÷ Septembrie 2015	1014,6	177,7	6,6	II
	Acțiunea 27 - Casa de cultură Fabrica de zahăr Înlocuirea becurilor incandescente (80 x 60÷100 W) cu lămpi fluorescente compacte (25÷30 W) cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și care să asigure confortul	Director Casa de cultură Fabrica de zahăr	Februarie ÷ Martie 2015	5,6	1,6	1,7	I

Sectoare	Acțiuni/ măsuri de EE	Departament / Persoane responsabile	Perioada de implementare început ÷ final	Costuri estimate mii MDL	Economiile anuale de energie MWh/an	Perioada recuperare investiție Ani	Importanță măsură*
Clădiri publice	ambiental din punct de vedere cromatic. Notă: În cazul în care este necesară înlocuirea corpurilor de iluminat, se recomandă instalarea unor corpuri de iluminat cu tuburi fluorescente (această soluție nu este inclusă în calcul).	/ Electro-mecanic întreținere					
	Acțiunea 28 - Casa de cultură Fabrica de zahăr Întreținerea corectă a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere: <ul style="list-style-type: none"> ▪ La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. ▪ Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. ▪ Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară. 	Director Casa de cultură Fabrica de zahăr / Electro-mecanic întreținere	Permanent	Fără costuri		I	
	Acțiunea 29 - Casa de cultură și Biblioteca Stația Fălești Întreținerea corectă a sistemului de iluminat - acțiuni avute în vedere: <ul style="list-style-type: none"> ▪ La înlocuirea tuburilor fluorescente – instalarea tuburilor cu indicele de redare a culorii ridicat (Ra>80) și eficiență ridicată (până la 20% mai multă lumină față de tuburile standard), cu indicele de temperatură a luminii care să asigure și confortul ambiental din punct de vedere cromatic. ▪ Întreținerea sistemului de iluminat – curățarea corpurilor de iluminat. ▪ Gestionarea sistemului de iluminat – deconectarea 	Director Casa de cultură și Biblioteca Stația Fălești / Electro-mecanic întreținere	Permanent	Fără costuri		I	

Sectoare	Acțiuni/ măsuri de EE	Departament / Persoane responsabile	Perioada de implementare început ÷ final	Costuri estimate mii MDL	Economii anuale de energie MWh/an	Perioada recuperare investiție Ani	Importanță măsură*
	luminii în încăperi atunci când aceasta nu este necesară.						
Achiziții publice	<p>Actiunea 30 - Achiziții publice Introducerea criteriilor de eficiență energetică în caietele de sarcini pentru achiziționarea de produse, servicii și lucrări. Criteriul principal de selecție să fie varianta cea mai bună din punct de vedere economic și nu varianta cu prețul cel mai scăzut, deoarece aceasta nu ia în considerare și cheltuielile pe ciclul de viață. Exemple de informații în acest sens pot fi consultate la: http://www.buy-smart.info/ro http://ec.europa.eu/environment/gpp/first_set_en.htm</p>	Primar / Departamentul de Achiziții	Permanent	Fără costuri	0,35		I
Comuni- care Comuni- care	<p>Actiunea 31 - Comunicare Sesiuni de instruire dedicate funcționarilor din primărie, consumatorilor finali cu privire la măsuri de eficiență energetică posibile și la modul lor de implementare. Campanii de informare în școli cu exemple de bună practică. Va crește astfel gradul de conștientizare cu privire la aceste aspecte și va fi stimulat un comportament care favorizează reducerea consumurilor de energie.</p>	Primar / Departamentul de Relații cu publicul	Trimestrial	Fără costuri	0,21		I
	<p>Actiunea 32 - Comunicare Organizarea de Servicii sau/si a unui Punct de Informare cu privire la eficiența energetică. Zona de informare poate fi și pe site-ul Primăriei. Exemplu:Un simplu click spre economia de energie (acestea putând fi platforme on-line realizate în cadrul unor proiecte de eficiență energetică după exemple din țări europene sau cu legătură inclusă în site-ul Primăriei la: www.topten.info.ro www.buy-smart.info, www.appliance-energy-costs.eu/ro/</p>	Primar / Departamentul de Relații cu publicul	Martie 2015	Fără costuri	0,21		I
	Actiunea 33 - Comunicare			Anual	Fără	0,01	

Sectoare	Acțiuni/ măsuri de EE	Departament / Persoane responsabile	Perioada de implementare început ÷ final	Costuri estimate <i>mii MDL</i>	Economiile anuale de energie <i>MWh/an</i>	Perioada recuperare investiție <i>Ani</i>	Importanță măsură*
	Organizarea Zilelor Municipale ale Energiei, cu competiții, cu accent pe participarea tinerei generații și premierea celor mai bune acțiuni de utilizare eficientă a energiei.			costuri			
TOTAL				5974,5	1104,3		

* Importanța măsurilor a fost ierarhizată în două niveluri **I** și **II**